

Erdélyi Tudósítások

PRÓBASZÁM

contenu • contents • inhalt • continut • содержание ➔ 15

Erdély geográfiai szempontból: egység, mert hegy-láncok által élesen határolt félföld, melyet nyugatról a nagy Magyar-alföld, északról a Dnieszter-völgybe hulló bukovinai medence, északkeletről és keletről a moldovai, délkeletről és délről a havasalföldi síkság, tehát mindenfelől mély fekvésű és nagy kiterjedésű alföldek környékeznek. Az erdélyi medencének belseje, mely a Mezőségen kívül csupán a Maros, Szamos és a Kükküllök alsó völgyeit foglalja magában, átlagosan 300-400 méter magasan fekszik a tenger síne felett, míg az ezen kívül még művelhető területek nagyrésze is átlagosan 500 méter magasan. Ezekel szemben a Magyaralföld is a havasalföldi síkságnak...

A história pedig bizonyítja, hogy Erdély olyan küszöbke Európa kelete és nyugata között, melyen minden kulturális áramlat akarva, nemakarva megbotlott és botlás közben valamelyet el kellett itt hullatnia. Többszörösen idekötött népek és hittek, fajok és kultúrák keveredő helye ez a föld. És ha a későbbi idők folyamán a szerencsés véletlen, vagy újabb sújtó szerencsétlenség okából el kellett hagynia valamelyik népnek ezt a földet, valami mégis mindig maradt itt belőle.

Erdélynek ez a természet-től való adottsága predestinálja, emberi akaratok ellenére is, e föld népeinek kulturái egységét

bős bándy

Lapindító gondolat

Amikor a belga falvak Erdély elvesztésre ítélt falvai közül testvért választottak maguknak, arra gondoltam, ha e hazából csak minden ötödik ember képzeletben egy-egy testvért választana magának Erdély nehéz sorsú lakói közül, akkor mind a kétmilliónak lenne valakije, aki sorsát szemmel tartja, aki nyelvének szépségét, szokásainak régi veretét, gondolatainak érdekes másságát is számba veszi.

De hogyan válasszon testvért magának az ember? A belga falvak egy névsort kaptak, ízlelgették a leendő fivér különös hangzású nevét – Almakerék, Bányabükk, Erdőfüle, Gelence, Kereszténysziget –, tán a szótárt is fellapozták, hátha elárul valamit a 'távoli rokonról'. Aztán elolvasták a történetét, ami majdnem olyan, mint egy ember története, valamikor megszületett, ki sem látszott a földből, majd cseperedni, emberesedni kezdett, kiheverte a háborúkat. Aztán egyszer csak gyengülni kezdett, örömei megfogyatkoztak, életkedve napról napra csappant. Tehetetlenül tűrte, hogy kövenként elhordják házait, templomjai alól kihúzzák a földet, és szétszórják temetője kerítését, mely örök határ volt a békében nyugvók és a szántóvetők között.

A belga testvér messze van. Lassú futárok viszik neki a hírt, a választ a falu már nem is hallja. Talán nem is értené. Idegen a nyelv, idegen az együttérzés. Az elmúlt évek alatt elsokott tőle, bizalmatlanná vált az idegenekkel szemben. Volt neki édestestvére is, egy egész család. De azok eltűntek a háborúban, csak nagynéha kél róluk kósza hír. Valahol élnek, és a falu tudja: ők sem felejtették el a közös gyermekort, az együtt épített csúcsos templomokat, azt az időt, amikor gondjaik, gondolataik közösek voltak.

És nemcsak a falu érzi ezt, az ember is. Megtanult magában boldogulni, vigyázni a közös múltra. Néha felsajdult benne a keserűség, de elfojtotta. Talán büszkeségből, vagy mert hitt valamiben. De a szűk esztendőök egyre szűkösebbek lettek, és lassan már alig maradt valami abból, amire egykor büszke volt.

Testvére pedig hallgatott, arcát napnyugat felé fordította, és látta, amint egy belga falu testvérvé fogadja Kalotadámost.

Böjte Csaba

Aggályos előbeszéd

A borúlátás: erkölcsileg illetlen, szellemileg pedig bűnök és erények egyaránt kényelmetlen. Nagy remények szomjúhozásának idején megkövezik a baljós hurogát.

Márpedig a magyarság esélyeinek fölméréséhez kiindulópontnak kevés, premisszának tragikusan csalóka csak az érzelem s a remény. Rossz történelmi közérzetünk, csalódottságunk főképp abból gerjed, hogy vágy és tapasztalat újra meg újra keservesen egymásra cáfol. Dehát ki ne szeretné jobban kellemes ábrándjait a kellemetlen tényeknek? Melyik nemzet nincsen ezzel így? Az illúziók fényűzését azonban manapság már a birodalmak, az érdekeiket egymagukban is érvényesíteni képesek sem igen engedhetik meg maguknak.

A politikában az erő és az érdek közt. Magyarország érdekei csak a szép szavak-elvek skkján esnek egybe világpolitikai érdekekkel, erővel. Senkinek sem vagyunk igazán fontosak – legfennebb rokonszenvesek. Már ez is nagy szó. Utoljára Kossuth nemzeteként mondhattuk ezt el magunkról.

Erdély égő ügyében könnyű, ma már túlonúl könnyű népszerű mondatokat leírni. Az amúgyis sebesült, traumatizált, bár talán már lábadozó nemzet tudat természetesen még mindig görcsben, már-már ösztönszerűen vetné ki magából, hártaná el mindazt, ami rációval a reményekre; a sebek nem hegednek tanulsággá; félünk mindattól, ami visszafordíthatatlanná véglegesülhet a fájdalomban. Közép- és Kelet-Európában csak a hatalmas döntésnek van hagyomány; az ígéretek, az elvek, a humanizmus, a tolerancia tekintélyét semmivé tépázták a a szószege-

sek, a diktátumok, a diktatúrák. A türelem igaz hívei mindig csak azok, akik elszenvedik a türelmetlenséget; szabadságot mindig csak azok akartak, akiknek nem volt hatalmuk, megbékélést pedig csak azok, akik a hadakozásban alulmaradtak.

Mai rendszertük megítélésében a románok hajlamosak az elnyomásnak csakis az általános, azaz a minden román állampolgárt egyaránt sújtó jegyeit észrevenni – mi, magyarok pedig, mi tagadás, Romániából jóformán csakis Erdélyt látjuk, s a zsarnokságból csak a kisebbség gyórtását.

Fő érzékszervünk – sokszor leírtam már –

nem a szemünk, a hallásunk, a tapintásunk, még csak nem is a történelmi érzékünk; fő érzékszerveink: a sebeink. S más sors: más seb. Másutt vannak a románok, a magyarok, a németek, a zsidók sebei. A sebek nem emlékeznek egymásra. S a világból másra érzékeny a homlokseb, avagy az öklös s a tenyér vérzése, mást tanul meg a történelemből, akit bottal vertek, mást, akit leszúrtak, s mást, akit deresre húztak.

A magyar közvélemény nem érti, miért nem tiltakozik hevesebben a tisztességes, humanista románság a kisebbségek romániai elnyomása ellen (miközben a kevés létező

tiltakozásról sem igen tud – hiszen Mircea Dinescunak a párizsi Liberation hasábjain megjelent, világviszhangot kiváltott, a diktatúrát vádoló interjújából épp az erőszakos asszimilációt megőrző passzusok maradtak ki), miközben románok milliói alig értik, hogy bennünket miért csak a mi „külön bajunk kínozt, amikor oly tengernyi a közös nyomorúság ott; magyar fülnek bármily valószínűtlenül hangzik is, románok milliói még csak nem is igen tudnak sajátos, elviselhetetlen sérelmeinkről. Mondom: más sebek, más érzékszervek, más tapasztalatok fölhalmozása. Azt mondjuk: a kisebbség kulturális genocídiuma – s jóhiszemű románok ezt válaszolják: „De hiszen a román múlt, a román kultúra, a román nyelv is végveszélyben!” Nem értik – s többek között azért nem, mert soha senki sem tájékoztatta őket –, hogy a kisebbség mennyivel sebezhetőbb, védtelenebb, kiszolgáltatottabb. A diktatúra szűk, erőszakos szókincse, az elhallgattatás nyelvtana, a hazugság terminológiája ugyan kétségkívül megfertőzi a többség nyelvét is, kiütnek rajta a betegség szürke foltjai, vöröslő csalánkiütései – de bármilyen hosszú kórság pusztítaná is, a többségi nyelv ezt túléli, átvészeli, kiheveri – még ha himlőhelyei sokáig meglátszanak is. Az áttelepített, szétszórtott, új „agrár- ipari központokba” bedarált és román iskolákba kényszerített kisebbségnek azonban kitépik a nyelvét. S a kelet-európai tapasztalatok szerint a kitépelt nyelv soha nem nő vissza.

Magyarországon és Romániában csak a legfölvilágosultabb, makacs reálpolitikus gondolkodók mérték föl igazán, hogy bármilyen végzetesre szították is az események, a tapasztalatok (és a szítók!) a román-magyar feszültséget, indulatokat – az egymásra utaltság örök és megkerülhetetlen. Egy zsákba varrva vergődünk Európa e bugyriban, s nem elég, hogy edzőzsákja vagyunk hatalmas öklöknek, még egymást is marjuk, karmoljuk, fojtogatjuk.

Tegyük hozzá nyomban: az erdélyi zsákban a magyarság van alul. Ha mint macskakölykök kivégzéséhez, egy nagy kéz a zsákot vízbe ereszti, előbb mi pusztulunk el. Talán ezért kaplózunk is kétségbeesettebben. De akik fölöttünk vannak a zsákban, azoknak sincs miért kéjjel örvendezni ezen.

Mindent a végsőig leegyszerűsítve: „A románok birtokon belül vannak – mondja a közrendű magyar –, lehetnének hát nagyvonalúbbak, lovagiasabbak; attól, hogy több jogot és szabadságot adnak a magyaroknak, nekik nem marad kevesebb; nem az övékből adnak; szabadságot különben sem lehet adni, csupán elvenni; és a jognak is az a különös természete, hogy minél többet adnak belőle a kisebbségnek, annál több marad a többségnek.”

Nos, úgy tetszik, változóban a román világ is. A közrendű magyar fenti szavait már sokan értik románul is. A *L'autre Europe* készülő, döntően a romániai magyar kisebbségről szóló száma s mindenekelőtt a történelmes Mihnea Berindei dolgozata (s a Magyar Televízióknak adott interjúja) ezt jelzi már.

A magyar társadalomnak, a magyar közgondolkodásnak, sőt, a magyar politikának azonban az eddiginél sokkal mélyebb, alaposabb, tárgyiasabb és tárgyilagosabb ismeretekre van szüksége. Sem a magyar államnak, sem a magyar közvéleménynek mindaddig nem lehet stratégiája, amíg ismeretei nem rendszerezettek, pontosak, cáfolhatatlanok. Ha jól értem az *Erdélyi Tudósítások* kiadóinak és szerkesztőinek szándékait, az erdélyi kérdéskörnek egyik adatbázisát kívánják megteremtteni és közkinccsé tenni. Mégpedig egy új, korszerű, XXI. századi nemzeti gondolkodás, közérzet és önarckép érdekében. Lehet ugyan az *Erdélyi Tudósítások* tárgya a trauma – célja azonban a traumák túlsó partja, a versenyképesség visszanyerése, a nemzeti önérték restaurálása, gögtelenül, okosan.

Magyarságunk lényege: mi magyarul vagyunk emberek. Azaz: emberségünk magyarul szólal meg. S szeretnénk, ha emberül szólna hozzánk a világ. Románul is: emberül.

Utópia? Lehet. Ennél realistább kiút nincsen.

Bodor Pál

Erdélyi Tudósítások

Felelős szerkesztő: Józsa Péter
Szerkesztők: Böjte Csaba, Hamperics András, Kolozsvári Csilla
Műszaki vezető: Kovács Judit
Grafika: Nagy István, Homoród Bálint
Kiadja: Tudósítások Kiadó
1077 Budapest, Wesselényi u. 23.
Telefon: 224-831, 429-131 Telefax: 422-339
Felelős kiadó: Haas György
Eng. szám: III/PHF/203/1989
Nyomja: Pannon Nyomda, Veszprém
Felelős vezető: Danóczy Balázs igazgató

TISZTESSÉGES ESZKÖZÖKKEL

Kötetlen beszélgetés dr. Szűrös Mátyással, az Országgyűlés elnökével

- Az Erdélyi Tudósítások interjúorozatát azért kezdjük épp önnel, mert az utóbbi időben ön volt az a magyar politikus, aki az erdélyi magyarság sorsával való törődést nyíltan vállalta. Hogyan alakult ki ez a felelős magyarságkép, és milyen szerepet játszott benne Erdély?

- A legelején kezdem. Az én magyarságképem szorosan kötődik a szülői házhoz, a gyerekkori környezethez, szülőföldem, Püspökladány lakóihoz. Az első „történelmi” élményem az öreg bakák háborús meséi voltak, köztük az apámé, aki huszárként harcolt az első világháborúban. Utána jött az iskola, az ottani hazafias nevelés, mert az akkori néptanítók nem csak magyar történelmet, hanem hazaszeretetet is tanítottak. Erdélyhez való viszonyom, mondhatni, áttételes. Gyerekkoromban az olvasmányaim alapján egy romantikus kép alakult ki bennem, az Alföld szülőltjében Erdély hegyes-völgyes, erdős tájairól. Apám és a bátyám a háború alatt Észak-Erdélyben dolgoztak, ők is sokat meséltek róla. Majd a háború után a gimnáziumban volt egy osztálytársam, aki a szüleivel együtt menekült el Erdélyből. Sőt, az egyik nevelőtanárom is onnan származott.

Később, 1953 és 1959 között, amikor a Szovjetunióban tanultam, egy ideig együtt laktam romániai diákokkal, akik között volt egy magyar is, aki — érthetően — jobban vonzódott hozzánk, magyarokhoz, és egy idő után nagyon jó viszonyba kerültünk egymással. Emiatt a többiek egyre kevésbé vontak be közös dolgaikba. Az 1956-os felkeléskor még jobban látszott a különbség: hogyan éli meg a mi nemzeti tragédiánkat egy román és egy romániai magyar, akit természetesen sokkal mélyebben érintett az, ami Magyarországon történt. Emlékszem, hogy az egyik román diáktársam azt mondta akkor: Magyarországon mindig is erős volt a militarizmus — ezzel nyilván a néphadsereg egyes ellenálló egységeire és a fegyveres csoportokra célozta. Egyébként a szovjet tanárok és diáktársak részéről is éreztem egy bizonyos fajta szimpátiát, féltést a felkeléssel kapcsolatban.

- Mikor járt először Erdélyben?

- 1982 őszén, amikor a Központi Bizottság osztályvezetőjeként a KB-titkári találkozót készítettem elő. A román fél akadékoskodása ellenére ragaszkodtam ahhoz, hogy gépkocsival menjünk, mert meg akartam nézni „közélről” is Erdélyt. Először Kolozsváron álltunk meg, a főkonzulátuson, meglátogattuk a várost, majd továbbutaztunk, megállva a falvakban és városokban. Segesvár mellett megnéztük a Petőfi emlékkutat. Számomra azért volt nagyon fontos ez az utazás, mert mindenhol felfedezhettem a magyar építést, a magyar nép nyomait. Később voltam még egy alkalommal Aradon és kétszer Bukarestben, de ekkor már mint a külügyekért felelős KB-titkár. Ekkor már jobban ismertem az erdélyi helyzetet, utána néztem a történelmi és politikai kérdéseknek, kialakult bennem egy általános kép Romániáról és nemzetiségi politikájáról. Ennek ellenére ma sem tartom Románia-szakértőnek magam.

- Hogyan alakult ki az ön, Erdéllyel kapcsolatos külpolitikai vonala?

- Én a széles közvélemény részéről a magyar politika iránt támaszott követelményekből és nemzeti érdekeinkből kiindulva vállaltam ezt a kezdeményező szerepet. Úgy érzem, hogy a neveltetésem érzékennyé tett a magyarság ügye, sorsa iránt. Ezt Veress Péter szavaival úgy fejezem ki, hogy „népben, nemzetben való gondolkodás”. Amikor diplomáciai pályára léptem, ez az eszme kie-

gészült népben, nemzetben, nemzetiségben, emberiségben való gondolkodással. Másrészt engem már 56 előtt bizonyos felismerésekre készítetett az apám, aki a szocializmus koncepciójára és gyakorlati megnyilatkozásaira azt mondta a halála előtt: „Fiam, ezt nem így képzeltem el.” Rám nagyon nagy hatással volt ő, aki egyszerű, de felvilágosult gondolkodású földmunkásember volt. Diplomataként, nagykövetként egyre világosabban láttam, hogy ami Magyarországon történik, az sok tekintetben idegen tőlünk, megszakadt a történelmi folyamatosság. A korábbi mintát az egyoldalú Nyugat-orientáció jellemezte, ami egyoldalú Kelet-orientációvá változott. Ez készítetett arra, hogy végiggondoljam keleti és nyugati viszonyulásunk nemzeti és nemzetközi összefüggéseit. Arra a ma már kézenfekvő következtetésre jutottam, hogy a közös érdek nem egyenlő a legnagyobb érdekével, hogy a közös érdek a nemzeti érdekek szintéziséből áll. Ez a tanulmány 1980-ban jelent meg, és elég nagy port kavart. A szovjet, a csehszlovák sajtó — sőt a hazai is — megpendítette a nacionalizmus vádját. Pedig abban semmi nacionalizmus nincs, ha valaki a nemzeti identitást keresi és nemzete érdekeit próbálja nem mások rovására tisztázni, érvényesíteni. Gondolkodásomra nagy hatással volt Kekkonen, de merítettem Kreiskytól és Willy Brandttól is. Arra jöttem rá, hogy nem tiszták a viszonyaink a szocialista világgal, a Varsói Szerződéssel és hogy meg kell próbálni bővíteni a magyar szuverenitás mozgásterét.

- Hogyan jelentkezett a nemzetiségi elem külpolitikai gondolkodásában?

- A nemzetiséggel való törődés fontos vonulata a magyar közgondolkodásnak. Gondolok Bartók Béla, Kodály Zoltán, Illyés Gyula, Csoóri Sándor munkáira. Erdélyi útjaim során megismerkedtem Kányádi Sándorral, Sütő Andrással, Domokos Gézával, a politikusok közül Fazekas Jánossal. És Szabó T. Attilával, aki nagyon mély benyomást tett rám. Nagy tudású, európai műveltségű ember volt, akiből szinte sugárzott az erdélyi szellemiség. Ő mesélte el igen szemléletesen, hogyan élnek Kolozsváron egy házbán, jószomszédi viszonyban románok és magyarok. Évszázadok óta. Viszont akiket újonnan telepítettek Erdélybe, azokat olyan vad, magyarelles szellemben nevelték, hogy a közös ház békéje már alig tartható fenn. Ezen találkozások, valamint tanulmányaim hatására érlelődött meg ben-

nem a gondolat, hogy a határainkon túli magyarság a magyar nemzet része. Ehhez hozzátettem, a félreértések elkerülése végett, hogy ezt nem államjogi értelemben mondom, hanem elsősorban történelmi és kulturális szempontból. A másik ilyen gondolat, hogy Magyarország felelős a határain kívül élő magyarok sorsáért is. Én ezt a két elvet próbáltam érvényesíteni a gyakorlatban. Nagy ellenállásba ütköztem, mindenki a kisanant rémét festette a falra.

- Milyen külső és belső politikai tényezőket vett figyelembe akkor, amikor e negyven éve várt gondolatokat hangosan megfogalmazta?

- Először is láttam, hogy a régi politikai magatartás nem vezet eredményre, a magyar közvélemény szembefordul a vezetéssel és egyre erőteljesebben vádolja. Éreztem, hogy nem tudom vállalni az azonosságot ezzel a vezetéssel. Kapóra jött, ami a Szovjetunióban történt 1985-ben. Ez nagy lökést adott, hogy kimondjuk a téziseket és határozottan képviseljük őket. Persze ez sem ment ilyen könnyen, itthon megpróbálták leinteni, visszafogni...

- Ez ennyire személytelenül történt?

- Nem, magától a párt főtitkártól és más

vezetőktől is kaptam olyan megjegyzéseket, hogy nem kellene annyiszor nyilatkozni, ne homorítsunk, ne lépjünk egymás lábára, hagyják, hogy én mondjam ki...

- Mennyire támogatta az ön külpolitikai vonalának érvényesülését a Külügyminisztérium?

- A Külügyminisztériumban ez akkor sem volt uralkodó vonal, ők inkább a hivatalos politikát követték. Am azóta ott is, a pártközpontban is felnőtt egy viszonylag fiatal gárda, akik már jóval többet tudnak erről a kérdéstről és színvonalasabban képviselik álláspontunkat. Ma már többnyire érvényesül a helyes vonal.

- Ezen egyeztetések, harcok és kompromisszumok láttán joggal ébred az emberben az a gyanú, hogy egy ilyen összetett mechanizmusú magyar külpolitika hatékony-e az egyszemélyes diktátori politikával szemben, amely pillanatok alatt reagálni tud az eseményekre?

- Ezt még nem fogalmazták így meg. Az a véleményem, hogy ha a magyar politikában létrejön a demokratizálás, a külpolitikának akkor is egységesnek kell maradnia. Ez nem zárja ki a koordinációt és azt sem, hogy a

különböző mozgalmak önállóan cselekedjenek.

- Nemrég megjelent a Magyar Nemzetben egy cikk, amelyben ön kissé keményebb hangot ütött meg a szokásosnál. A cikk megjelenése után önt kinevezték az Országgyűlés elnökévé, ami a KB-titkári funkcióról való lemondással járt. Többen úgy vélekedtek, mintha az ön külpolitikai vonala talán radikálisabbá vált volna. Mi igaz ebből?

- Érdekes, én nem éreztem keménynek a cikket, és először hallom, hogy eltért volna az előzőektől. Csupán szükségesnek tartottam kijelenteni, hogy Székfű Gyulával értek egyet a Szovjetunió megtérsítésében. Tartok attól, hogy ha túl gyorsan távolodunk az egyoldalú keleti orientációtól, akkor létrejön egy olyan politikai vákuum, amikor ott már nem, a nyugat pedig még nem támogat eléggé minket. És ez a politikai vákuum kiszámíthatatlan következményekkel járhat. Nekem az az álláspontom, hogy nem úgy kell a nyugati kapcsolatokat fejleszteni, hogy a keletiekét leértékeljük, hanem az előbbieket kell magasabb színvonalra emelni. Ezt a finnek csinálták nagyon ügyesen.

Ugyanakkor azt is sugalltam, hogy a legmagasabb szintű találkozókon is vessük fel az erdélyi magyarság dolgát, mert azt tapasztaltam, hogy ez nem szerepel elég súllyal tárgyalásainkban. Sokan azzal érveltek, hogy a diplomáciai illem tiltja, hogy egy kétoldalú találkozón harmadik országot érintsünk. Ez, véleményem szerint, nem mond ellent a diplomáciai szokásoknak, hisz ez már nem román-magyar kérdés, hanem általános emberi jogi, nemzetiségi probléma. - Főleg erdélyi értelmiségi körökben terjedt el az a nézet, hogy az európai gondolkodásmód szerint érvelő magyar külpolitikások eszközei esélytelenek a balkáni gondolkodásmóddal szemben. Önnek mi a tapasztalata erről?

- Amikor Romániában jártam a titkári találkozót előkészíteni, úgy fogalmaztam magamban, hogy a tisztességtelen módszerekkel szemben tisztességes eszközökkel nagyon nehéz eredményt elérni.

- Melyek ezek a tisztességtelen eszközök?

- Őszintén fogalmazva például a csalás, a szőszegés, a megegyezések be nem tartása. Például a román vezetés nemrég azt hirdette, hogy képes nukleáris fegyvert előállítani. A bécsi Nemzetközi Atomenergia Ügynökség szerint ez nem felel meg a valóságnak. Egy ilyen hamis hírszételés, fenyegetés a tisztességtelenség határát súrolja.

Használati utasítás

Magyarországhoz

Ez a rovat praktikus tanácsokat próbál adni a menekülteknek és áttelepülteknek. Főleg olyan jogi vonatkozású ismereteket közlünk, amelyek megkönnyítik a magyar viszonyok közti tájékozódást.

A tartózkodási engedély megszerzése

Ha a Magyarország határát útlevéllel átlépő külföldi állampolgár úgy dönt, hogy nem kíván hazatérni, köteles a lakó- vagy tartózkodási helye szerinti megyei rendőr-főkapitányságon, illetve a fővárosban a VI. ker. Népköztársaság útja 12. szám alatti külföldiek ellenőrző osztályon jelentkezni és tartózkodási engedélyért folyamodni.

Aki érvényes útiokmány nélkül, a zöld határon át érkezik, azt a legközelebbi határőr- vagy rendőri egységnél igazítják útba az említett szervekhez. Ott meghallgatják a kérelmezőt, mérlegelik nyilatkozatait (például magyarországi rokonaira, baráti kapcsolataira, az eljövétel indokaira, a további utazási szándékra, a megélhetési esélyeire vonatkozóan). Ezek figyelembevételével döntenek az engedély megadásáról és annak lejárati idejéről.

Az utóbbi néhány hónapban az engedélykérelmek száma dinamikusan nőtt, viszont az elutasításoké minimálisra csökkent.

1988. január 1-je óta több mint 15 500 tartózkodási engedélyt adtak ki. A ténylegesen itt-tartózkodók száma ennél valamivel kisebb, körülbelül 13 800.

Az engedély érvényességi ideje néhány hónaptól két évi időtartamig változhat. Természetesen az engedély mindaddig meghosszabbítható, amíg a menekült megkapja a végleges, úgynevezett letelepedési engedélyt. A tartós ittlétet megalapozó engedély lakás- és munkalehetőségek rendezésével hamarabb is kiadható.

A lakáskörülmények igazolásához ki kell tölteni a postán vagy a tanácsok ügyfélszolgálati irodáiban beszerezhető, a külföldiek lakcímbejelentését szolgáló lapját is, s azt a szállásadóval (munkásszálláson a gondnok-szágon) alá kell írni. Ezzel egyenértékű a közjegyző által hitelesített befogadói nyilatkozat, ingatlan adásvételi vagy -bérleti szerződés, illetve ezekre utaló előszerződés is.

– Másik fontos dolog: a munkahely, illetve a rendszeres jövedelem megléte.

Azok, akik még Romániában a magyar konzulátuson keresztül kérték engedélyt az itteni letelepedésre, közjegyző által hitelesített okiratot szereznek be, amelyben igazolja, hogy a magyarországi befogadó (rokon, barát vagy ismerős) gondoskodik a szállásról, ellátásról. E nyilatkozatot a magyar konzulátus segítségével is el lehet juttatni a kérelmezőhöz, mert hiszen a magán- vagy a postai kézbesítés kockázatos. A nyilatkozat alapján a magyar hatóság megadja az áttelepülésre az engedélyt, így kérelmezhető a Romániából való eltávozáshoz szükséges útiokmány kiadása. A Magyarország területére lépő természetesen a lakóhely, azaz a befogadó nyilatkozatban szereplő helység igazgatásrendészeti szervekhez fordul letelepedést előkészítő, illetve a végleges letelepedést engedélyező okmányért.

A kérelmekhez két darab, nem automatával készített szabványos igazolványképet kell mellékelni. Az engedély kiadása és meghosszabbítása díjmentes.

Miért van szükség (valamilyen) tartózkodási engedélyre?

A hatóságok szemszögéből viszonylag egyszerű lenne azt válaszolni, hogy kötelező, mert jogszabály írja elő, hogy külföldi állampolgár csak megfelelő okmányok birtokában tartózkodhat Magyarországon területén. A tényleges ok inkább az, hogy az engedély kiadásával és esetleges visszavonásával a tulajdonos hatékonyabban ösztönözhető a közrendi és jogi normák betartására. Másrészt a közigazgatás így szerez tudomást az illető személy ittlétéről, személyi adatairól.

– Ezzel igazolja a menekült vagy az áttelepült személyazonosságát, és azt, hogy jogszertően tartózkodik Magyarországon. Kiutasítására csak az idegenjogi szabályok alapján kerülhet sor (pl. államellenes, közrendet súlyosan sértő tevékenység esetén).

– Az engedély megszerzése után kaphat a lakóhely szerinti megyei tanácsnál, illetve a Fővárosi Tanácsnál munkavállalási engedélyt tartózkodása idejére, s ennek alapján állítják ki a munkakönyvét.

– A tartózkodási engedély birtokosa jogosult a társadalombiztosítási ellátások igénybe vételére a munkaviszony létesítését követően (táppénz, szülési segély stb.).

– A magyar állampolgároknak járó egészségügyi ellátást is a tartózkodási engedélyhez kötik.

– A tartózkodási engedély a feltétele a gyakorlatban számos jogszertésnek is, mint a tulajdonszerzés (telek- és házvásárlás), a hitelfelvétel, a vállalkozásban való részvétel, a tankötelezettség és általában a közoktatásban való részvétel, a különböző oklevelek elismertetés illetve honosítása, a tudományos minősítés, a házasságkötés Igazságügyi Minisztérium általi engedélyezése vagy éppen a politikai jogok gyakorlása (egyesületi vezető szerep betöltése, gyülekezési jog érvényesítése stb.) is.

A menekültek kiutazása

A hivatalos célú kiutazásnak és a végleges továbbutazásnak különböző hatósági akadályai nincsenek. Az előbbinél a munkáltató (küldő, szerződő jogi személy), míg az utóbbinál maga a tartózkodási engedélyes gondja a vízumok, menetjegyek, külföldi valuta beszerzése.

Valamivel bonyolultabb a magáncélú és nem végleges kiutazás. Ugyanis a külföldi látogatás célját (turisztika, rokonlátogatás, családi esemény, gyógykezelés stb.) és az ahhoz szükséges anyagi fedezetet a kérelmezőnek igazolnia kell. Ebben az esetben nincs akadály a egy, illetve többszöri kiutazás engedélyezésének. Az utazási kérelmet a tartózkodási hely szerinti megyei rendőr-főkapitányság igazgatásrendészeti osztályán (Budapesten a KEOKH-nál) kell benyújtani.

A Romániából Magyarországra menekü-

lőkkel szemben a határőrségnek nincs kialakult kritériumrendszere, amelynek alapján a menekültet visszaküldik vagy beengedik. A legújabb utasítások szerint olyan feltételeket támasztanak velük szemben, amelyek nemzetközileg is elfogadottak.

Menekültet akkor adnak vissza, amikor valószínűsíthető, hogy a nem mond igazat, és szándékai ellenségesek a magyar társadalommal szemben, ha az illető súlyos bűncselekményt követett el Romániában és a jogos felelősségre vonás elől menekül vagy ha kiskorú (16 évnél fiatalabb) vagy szellemi fogyatékos.

A jelenlegi eljárások „nem formálisak”, vagyis a határőrség helyben, azonnal hoz ítéletet és nem ad lehetőséget arra, hogy a menekült védekezzen vagy az ítélet ellen felbizzon.

Befejezőként néhány hasznos információ. Budapesten a Fővárosi Tanács központi irodájánál érdemes legelőször érdeklődni az engedélyekről és általában ügyesbajos, hatósági felvilágosítást igénylő ügyekben. Címük: V. ker., Tanács körút 28. Telefon: 188-489. Nyitvatartás: hétfőtől csütörtökig 8-16,30 óra, pénteken 8-16 óra között. Itt működik az az információs szolgálat is, amely az ország minden megyéjére vonatkozó lakás- és munkahely lehetőségről is adatokat tud szolgáltatni. Vidéken hasonló feladatokat látunk el a helyi és megyei tanácsok ügyfélszolgálati irodái. Amennyiben valaki úgy érzi, kérdéseire nem kapott kielégítő választ, keresse fel a megyei végrehajtó bizottság titkárát mint a megyei menekültügyek egyeztetőjét és jó ismerőjét.

Következő számunkban beszámolunk a rövidesen életbe lépő, 1951-ben Genfben aláírt Menekültügyi Konvenció tartalmáról, jelentőségéről, továbbá a menekülteket befogadó állomások jelenlegi helyzetéről.

Erdélyiek a világban

Induló sorozatunkban olyan egyesületeket, köröket, helyi, országos vagy nemzetközi szövetségeket, ligákat mutatunk be, amelyek Budapesttől Buenos Airesig, Melbourne-től Torontóig összefogják a világban szétszóródott magyarokat és erdélyieket, erősítik kötődésüket a nemzethez, lehetőséget teremtenek az anyanyelv ápolására és elevenen tartják bennük a szülőföld emlékét.

Erdélyi Magyarok Egyesülete (Budapest)

Az egyesület létrehozását Kis Béla kolozsvári biológus kezdeményezte. 1987-ben menekültként érkezett Magyarországra. A rákosszentmihályi templomban döbbsent rá, hogy az ott megjelenő emberek hamarosan szétszóródnak az országban, és egymás számára talán örökre eltűnnek.

– Kezdetben egy interdiszciplináris társaságot akartam létrehozni – mondja az EME vezetője – amelyben a különböző tudományok erdélyi származású művelői előadásokat tartanának szakterületükről. Az eredeti szándék szerint egy önképzőkör lett volna. Első alkalommal mintegy tizenöt ember gyűlt össze. A kör – baráti közvettséggel – a Martos Flóra Kollégiumban kapott termet, amely a mai napig ingyen áll rendelkezésünkre. Hamarosan nyilvánvalóvá vált, hogy az egybegyűtöket főleg konkrét, a menekülthelyzettel összefüggő kérdések érdeklik, ezért felvettük a kapcsolatot a Menekültügyi Hivatallal, a Vöröskereszttel és különböző társadalmi szervezetekkel. Természetesen folytattuk az ismeretterjesztési tevékenységet. Az első ilyen természetű ülésünket 1988 márciusában Bodor Pál nyitotta meg. Azóta minden második szombaton összegyűlünk. Alföldi Árpád, Domokos Pál Péter, Ferenczy Csongor, Joó Rudolf, Kende Péter, Kóka Rozália, Köteles Pál, Nagy László történész, dr. Németh Ferenc, Sík Endre és a volt kolozsvári konzul, Vékás Domokos volt többek között vendégünk.

– A növekvő tagságot és az egyre sokasodó problémákat már nem lehetett egy klub keretein belül tartani, ezért alakultunk egyesületté. Így jogi személyként vállalkozhatunk, támogatásokat fogadhatunk el; egyszóval meg nő a mozgásterünk. Közös álmunk: felépíteni az Erdélyi Házat, amely művelődési központunk lehetne. Addig is, míg az általunk képviselt ügynek otthona lesz, egyesületünk egyre szélesíti tevékenységét. Színijátszó csoport alakul, folyóirat indítását tervezzük, a közeljövőben pedig különböző ingyenes szaktanfolyamokat szervezünk. Jogi szakcsoportunk jogsegélyszolgálatot tart. A legégetőbb kérdésben, a lakáskérdésben is próbálunk tenni valamit: építési csoportunk egy vállalkozás tervein dolgozik. Felkerestük a Vállalkozók Országos Szövetségét egy „non-profitos” önerős építkezés gondolatával. A VOSZ közvetítette elképzeléseinket a KÉK LISTA városvédő szervezetnek, amely a VIII. kerületi Futó utcai és Nap utcai, lebontásra ítélt, műemlék jellegű épületek megmentésére keresett vállalkozókat. Terveinket támogatja a FIDESZ, az MDF és az SZDSZ is. Jelenleg a konkrét javaslatokon és terveken dolgozunk. Szívesen fogadjuk mindazokat, akik szakmai tanácsal, ötlettel, pénzbeli felajánlással vagy építőipari szakismerettel támogatni szeretnék vállalkozásunkat.

Kvári

Erdélyi Tudósítások

Megrendelhető az alábbi címen:

Tudósítások Kiadó
1399 Budapest Pf. 260.

„A MAGYAR NEMZETÉRT”

érem-sorozat

A Bizományi Áruház Vállalat minden évben érmet bocsát ki a nemzeti célok támogatására. Ezzel egyrészt létrehoz egy művészi érem-sorozatot, másrészt a vásárlókat részesevé teszi egy nemes cél megvalósításának. Az érem állandó előlapja kürtöt fújó lovas ábrázol a MAGYAR NEMZETÉRT felirattal. Kiss Nagy András szobrászművész alkotása.

AZ ERDÉLYI MENEKÜLTEKÉRT

Az 1989. évi érem a magyar, német és román menekültek támogatására készült.

Anyaga: bronz
Példányszám: 10 000 db

A másfél éve működő, egyházaktól és pártoktól független, értelmiségiek által létrehozott Menedék Bizottság értesíti a Tisztelt Olvasót arról, hogy pénzzadományokat fogad: Menedék Bizottság Alapítványa
I. Kerületi OTP
Alagút utca 3.
MNB 218-98017 SZLA 2968

ERDÉLYI MAGYAROK EGYESÜLETE
várja támogatásukat
Bankszámlája száma: 215-88880
215-0039-0024

MAGYAR HITELBANK RT.

cím: Széchenyi István Igazgatóság 2. számú fiók

In memoriam

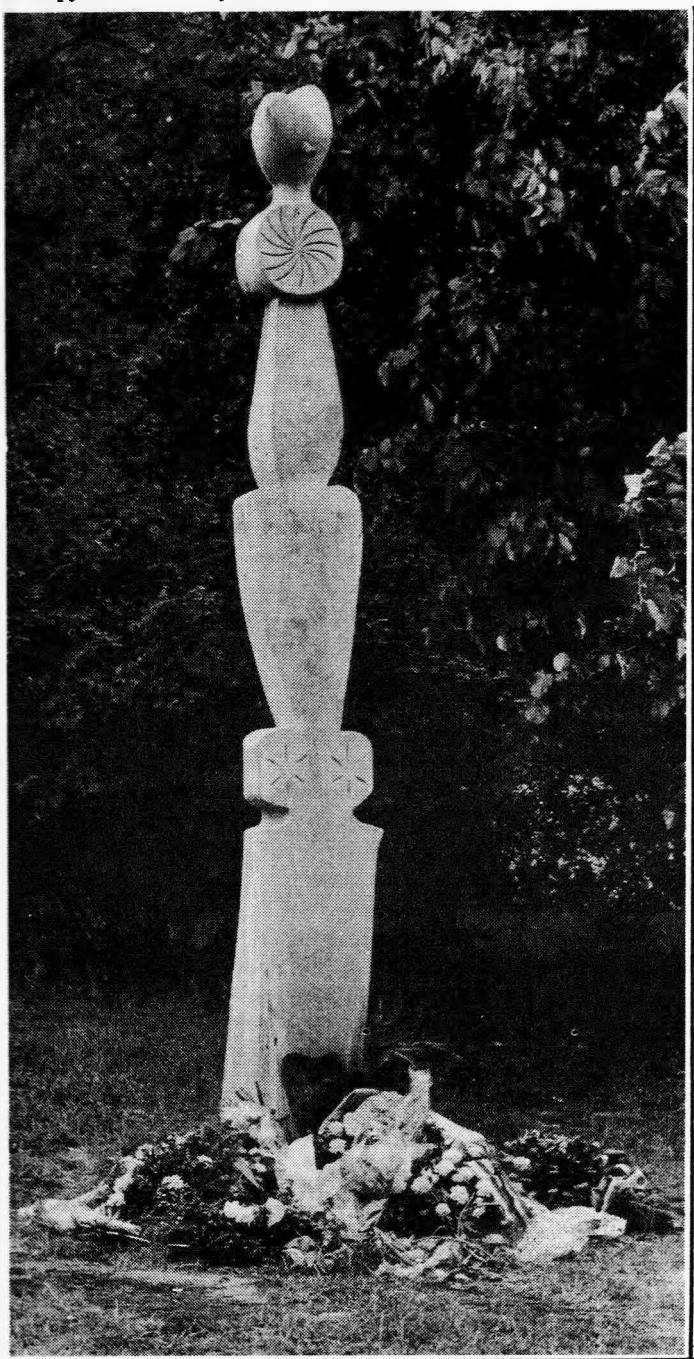
PÉCSI NORBERT ARTÚR

emlékére

A 14 éves szatmárnémeti kisfiú 1989. március 13-án a Szamos töltésén kerékpározott. Egy román határőr lelőtte.

A Mindszenty Emlékbizottság és a Magyar Függetlenségi Párt 1989. május 6-án, a Jurta színház mellett kopjafát állított emlékére.

A kopjafát Terebessy László szobrász készítette.

Fotó Héber

Köztudott, hogy Konrád György kapta a Maecenas könyvkiadó ezévi díját. Az elismeréssel járó 100 ezer forintot az író felajánlotta a SZETÁ-nak (Szegényeket Támogató Alap) és a független Menedék Bizottságnak. Kérdésünkre elmondta, hogy a Menedék Bizottság „bölcsségére” bízza, hogy mire fordítják adományát. Fényi Tibortól, a bizottság egyik vezetőjétől ígéretet kaptunk, hogy tájékoztatni fogja lapunkat az adomány sorsáról.

Tisztelt Szerkesztőség!

A Magyar Nemzet április 27-i számában megjelent DIURNUS írása az Erdélyi Tudósításokkal kapcsolatban, amit, azt hiszem, sokan örömmel üdvözlünk.

Ennek kapcsán merült fel bennem, hogy kérem az Önök segítségét egy hozzám intézett kéréssel kapcsolatban.

Pittsburghból kaptam egy levelet április hó folyamán, amit egy ott élő barátom írt. 49 éves pszichiáter, felesége úgyszintén. Nagyon jól állnak anyagilag, sajnos azonban gyermekük nincs. Chiléből van egy 2 és fél éves örökbe fogadott kisfiuk, s frják, nagyon szeretnének egy erdélyi kislányt örökbe fogadni, aki még egészen picike (lehetőleg pólyás).

Én a kérésüket szeretném teljesíteni, de sajnos nem tudom, hogy hol induljak el, és ehhez kérem nagyon szépen a segítségüket. Barátom magyar származású, 1945 óta él Amerikában. Korrekt, megbízható, intelligens emberek, és nagyon szeretik a gyerekeket. Amennyiben valamit sikerülne elintéznem, azonnal jönnének, hogy a hivatalos formákat személyesen itt elintézzék. Segítségüket előre is köszönöm.

Budapest, 1989. IV. 28.

Tisztelettel
Dr. Pintér Lászlóné
1023 Budapest, Apostol u. 9/c
Telefon: 158-316
Reggel 9-től 16 óráig: 751-772

Hírünk megelőzte lapunk megjelenését, így már kaptunk olvasói leveleket is. Az egyikből idézünk: „Szinte észrevétlenül maradt 1989. április 4.: Kőrösi Csoma Sándor születésének 205. évfordulója. Az óshazakereső nyelvtudós szülőhelye is vesztélyben van, megmentéséért memorandumot tett közzé a nevét viselő Buddhológiai intézet. Nagy Gyula, kolozsvári püspök ugyancsak Csomakőrösön született, az ősi háromszéki település megőrzéséért mégsem emel/het/ szót.” V. L. Győr.

Tisztelt Szerkesztőség!

Kérem, hogy az alábbi történetet és a hozzá tartozó kérést tegyék közzé az „Erdélyi Tudósítások” című lapjuk Faliújság rovatában!

Két évvel ezelőtt egy idős budapesti házaspár közjegyző előtt befogadó nyilatkozatot tett, amelyben vállalták, hogy egy Erdélyből áttelepülő, magyar nemzetiségű fiatal párt és hat éves leánykájukat hajlékukba fogadják.

A nyilatkozat alapján a fiatal pár megindította az áttelepülési eljárást, amelynek során ez év júniusában megérkeznek Magyarországra. A sors kegyetlensége folytán az idős házaspár mindkét tagja néhány hónappal ezelőtt elhalálozott, és a házukat, végintézkedés hiányában, azok a rokonok örökölték, akik rájuk sem néztek az öregek, még az ünnepnapokon sem.

Így alakult ki az a szívet-lelket szomorító állapot, hogy törvényes utat betartó emberek fedél nélkül maradtak.

Én, mint az eset ismerője, sajnos segíteni a fiatalokon csak anyagilag tudok.

Kérem azt a derék honfitársamat, akik a fiataloknak segítséget tud nyújtani, jelentkezzen nálam.

A fiatalember műszerész-szerszámkészítő, felesége programozó. Mindketten járatosak a ház körüli munkákban, a fiatalember mindenféle, épülettel kapcsolatos szakmunkát el tud látni.

Véleményünk szerint kölcsönösen jól járnának, ha egy kisközségi gondnokot kereső kisközség tudna segíteni a fiatalokon, lehet vidéki is.

Beleegyezem, hogy a lap a leveletem, tartalmának megtagadásával, az olvasók tájékoztatására, szerkesztett formában jelentesse meg.

Hozzájárulok nevem, címem és telefonszámom közléséhez!

Tisztelettel:
Bognár András
1053 Budapest, Reáltanoda u. 9. II/8.
Telefon: 173-588
este: 18.00–22.00

Erdélyi Menekültek lakhely szerinti illetékes

I. Római katolikus segélyszolgálati helyek

1. Városmajori Jézus Szíve Plébánia

1122 Csaba u. 5. telefon: 555-765
hétfő – péntek: délelőtt 10–12 óra között
délután 16.30–17.30 között
ide tartoznak Budapest I., XII. kerületei és a II. kerület külső része
Pest megyéből: Solymár, Nagykovácsi, Budakeszi, Biatorbágy, Budajenő, Zsámbék, Perbál, Tök

2. Budapest Újlaki Plébánia

1032 Bécsi út 32. telefon: 889-573
hétfő este 19 óra
ide tartoznak Budapest II. kerület belső része és a III. kerület
Pest megyéből: Budakalász, Pomáz, Csohány, Szentendre, Üröm, Pilisborosjenő, Pilisvörösvár, Pilisszentiván, Piliscsaba

3. Belvárosi Főplébánia (a román nemzetiségűek részére is kijelölt hely)

1056 Március 15. tér 2. telefon: 183-108. A sekrestyében!
Hétfő este 18.30-tól (kizárólag azok jelentkezését várják, akik maximum 10 napja lépték át a határt)
Kedd és csütörtök du. 16–18 óra között; szombat de. 10–12 óráig
Szerda este 18.30-tól: a román nemzetiségűek részére
ide tartoznak Budapest V., XI., XXII. kerületei és a VIII. és IX. kerület Nagykörúton belüli részei
Pest megyéből: Budaörs, Törökbálint, Diósd, Érd

3. Centru destinat și persoanelor de naționalitate română

1056 Piața Március 15. nr 2. telefon: 183-108
Luni seara la ora 18,30 pentru cei care au trecut granița max. cu 10 zile înainte
Marți și joi d.m. între orele 16–18; Sâmbăta i.m. între orele 10–12.
Miercuri seara la ora 18.30 – în special pentru persoane de naționalitate română –

4. Szent István király Plébánia

1045 Zichy Mihály u. 30. telefon: 691-904
Péntek du. 13–16 óra között
Budapest: IV., XV. kerületek
Pest megye: Dunakeszi, Fót, Göd

5. Árpádházi Szent Margit Plébánia

1132 Váci út 34. telefon: 294-893
Szerda, szombat de. 10–12 között
Budapest: VI., XIII. kerületek

6. Szent Erzsébet Plébánia

1074 Rózsák tere 8. telefon: 224-117
Hétfő, szerda, szombat de. 10–12 között
Budapest VII. kerület
Pest megye: Gyál, Vecsés, Üllő

7. Budapest Törökőri Plébánia

1087 Kerepesi út 33. telefon: 339-385
Szombat de. 10–15 között
Budapest: VIII. kerület Nagykörúton kívüli része, X., XVI., XVII. kerületek
Pest megye: Csömör, Mogyoród, Kerepestarcsa, Pécel

Aprók

A MAGYAR VÖRÖSKERESZT MENEKÜLTEKET SEGÍTŐ IRODÁJA (Budapest V., Arany J. u. 31. – kék metró megállója – , I. emelet) Telefon: 313-950
Nyitva tartás: hétfő 8.30–17.30, kedd 12.30–16.00, szerda 8.30–16, csütörtök 12.30–16, péntek 8.30–13.30.

Az iroda a következő segítséget nyújtja:
– pénzbeli gyorssegély (legfeljebb 1500 Ft + családtagonként 1000 Ft)
– ruhasegély
– tartós fogyasztási cikkek, berendezési tárgyak közvetítése
– szállás, alkalmimunka-közvetítés
– családgyógyógyítási kérések fogadása, továbbítása
– tanácsadás

Vidéken a Vöröskereszt megyei vezetőségeihez lehet segítségért fordulni.

Crucea Roșie Maghiară organizează pentru refugiații de naționalitate română cursuri de limba maghiară: marți și vineri de la ora 17.30 la sediul central, Budapesta, V. str. Arany János, 31.
Tot aici se distribuie și ajutor bănesc, (1500 Ft de persoană), haine, diferite bunuri de uz casnic. Se transmit informații despre locuințe și locuri de muncă sezonieră.

Nyáralónkban használatlanul áll egy 3 lapos, sütős villanytűzhely (Elekthermax), jó állapotban. Szívesen átadjuk egy erdélyi családnak. Telefon: 402-391. (Elszállítani Göd-ről kell majd)

Segélyek

8. Rózsafüzér Királynéja Plébánia

1146 Thököly út 56. telefon: 227-298
Kedd du. 17 órától
Budapest: XIV. kerület

9. Középferrencvárosi Plébánia

1096 Hámán Kató tér 19-21. telefon: 145-913
Szombat de. 9-12 között
Budapest: IX. kerület Nagykörúton kívüli része, XVIII., XIX., XX. kerületek
Pest megye: Dunaharaszti

10. Jézus Szíve Plébánia, Csepel

1214 Sas u. 10. telefon: 147-581
Hétfő-péntek 17-19 óra között
Budapest: XXI. kerület
Pest megye: Csepel sziget községei

Felhívások

ERDÉLYI MAGYAROK EGYESÜLETE mint építési vállalkozó – várja bármilyen építési szakmában, ill. segéd munkásként dolgozók jelentkezését.
1537 Budapest, Pf. 415.
vagy minden csütörtökön 18–21 óráig a 186-769 telefonon.

A Bajcsy-Zsilinszky Endre Baráti Társaság szervezésében „bizományos könyvtárústitók” jelentkezését várják budapesti, illetve Balaton menti elárústitóhelyekre. Ez nem jelent főállást, viszont állandó pénzkeresetet biztosít. Az árústitás feltételeit és a könyvanyagot a Magyar Média szolgáltatja.
Erdélyiek jelentkezését várják a 135-967-es telefonon, 19 óra után.

Segélycsomag-akciójához kiutazók jelentkezését várja a FIDESZ Nemzeti-Kisebbségi Csoportja.
Jelentkezni lehet naponta 17–19 óra között.
Telefon: 349-429

Fővárosi Tanács István Kórház és Rendelőintézet MERÉNYI GUSZTÁV KÓRHÁZA felvételt hirdet az alábbi munkakörökben:
– ápolónő
– segédápolónő
– segéd-röntgenasszisztens
– műtősnő
– takarító
Jelentkezni lehet: az intézetvezető főnövér helyettesénél
telefon: 273-601
Budapest IX. kerület, Gyáli út 17-19.
Szükség esetén nővérszállást is biztosítanak!

hírek,
apróhirdetések,
közlemények,
felajánlások,
rendezvények és
más közérdekű
tudnivalók

hírek,
apróhirdetések,
közlemények,
felajánlások,
rendezvények és
más közérdekű
tudnivalók

hírek,
apróhirdetések,
közlemények,
felajánlások,
rendezvények és
más közérdekű
tudnivalók

Tudósítások Kiadó
Budapest 1399
Pf. 260.

A Független Menedék Bizottság diszpécserszolgálat állás, ingóság, lakás, albérlet, segélyek... stb. közvetítését vállalja.
Fogadóóra: hétfőn és csütörtökön: 16–20 óráig (750-730).
Budapest I. kerület, Attila út 71.

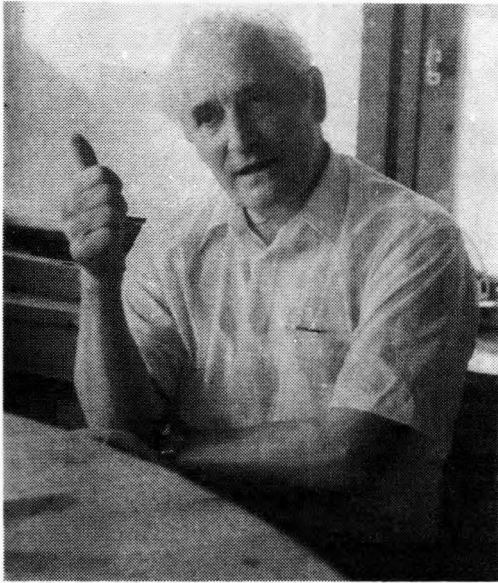
ERDÉLYI MAGYAROK EGYESÜLETE
Ügyfélfogadást tart minden csütörtökön 18–21 óráig
a Belvárosi Művelődési és Ifjúsági Házban V. kerület, Molnár utca 9.
telefon: 186-769
levélcím: 1537 Budapest, Pf. 415
ismeretterjesztő előadások folynak ugyanitt minden második szombat délelőtt 10 órai kezdettel; legközelebbi május 20-án lesz.

A kecskeméti REFORMÁTUS EGYHÁZ-KÖZSÉG KÖNYVTÁRÁTÓL értesültünk arról, hogy
– minden hónap utolsó szombatján, délután 15 órától találkozót tartanak a megyében letelepült és letelepedni szándékozó erdélyiek számára és az ő ügyüket felvállaló helybeli lakosoknak – irodalmi és történelmi előadások párhuzamosan az áttelepültek problémáit segítik megoldani.
KECSKEMÉT, SZABADSÁG TÉR 7.
6001 Kecskemét Pf. 129.

1989. május 26-án, pénteken 18 órától KERÉKASZTAL-BESZÉLGETÉST rendez a BAJCSY-ZSILINSZKY ENDRE BARÁTI TÁRSASÁG a Jurta Színházban. A beszélgetés témája: „A demokratikus megújulás kilátásai Közép- és Kelet-Európában”. A napirendben kiemelt helyen szerepel az Erdélyben élő kisebbségek sorsa.

A Magyar Vöröskereszt az áttelepültek társadalmi beilleszkedésének, szabad-idejük hasznos eltöltésének segítésére klubot létesít, amely minden kedden, 18.30–20.30-ig működik az országos központ Budapest V., Arany János u. 31. alatti székházában.
A klub szolgáltatása: jogsegélyszolgálat, orvosi tanácsadás, tévé, video, újságok, folyóiratok, könyvek helyben olvasása és kölcsönzése, túrák, kirándulások szervezése, igény szerinti étkezési lehetőség. A klub rendezvényeit belépőjegy nélkül lehet látogatni, az egyéves tagsági igazolvány: 10 Ft.

Kányádi Sándor 60 éves

(Foto: Poros László)

OKI ASALCSI BALLADÁJA

vannak vidékek kietlen messziségekbe vesztett vidékei az őshitnek ahová utak nem visznek de eltalál visszareved behunyt szemmel is a lélek nyomra lel a szó a dallam kötése köt oldhatatlan csángónál is csángóbb éren oki asalcsi nővérem véremmel egy vér ki verset két megyényi népnek szerzett két megyényi két kötetnyi verset s utána letenni váltani a tollat késre sztetoszkópra és szikére megmaradni néma társnak híven ahhoz kit bezártak kuzebáj gerd csöndjét önként vállalni de nem az önkényt életen át hallgatással dacolni az elnyomással köldök-néző európa honnan is tudhatta volna nem lett belőle botránykő miért nem dalol a votják nő csak ki érte csak ki élte s két megyényi kicsi népe csak ők tudják csak mi tudjuk még álmunkban is motyogjuk el mert hallgatni s gyógyított meghódított és hódított életen át hallgatással szembeszállt az elnyomással csángónál is csángóbb áron oki asalcsi nővérem két fényképed csokor versed ennyid maradt rám s a merszed hogy legalább a családnak elmondjam a balladát

Ahogy a folyó

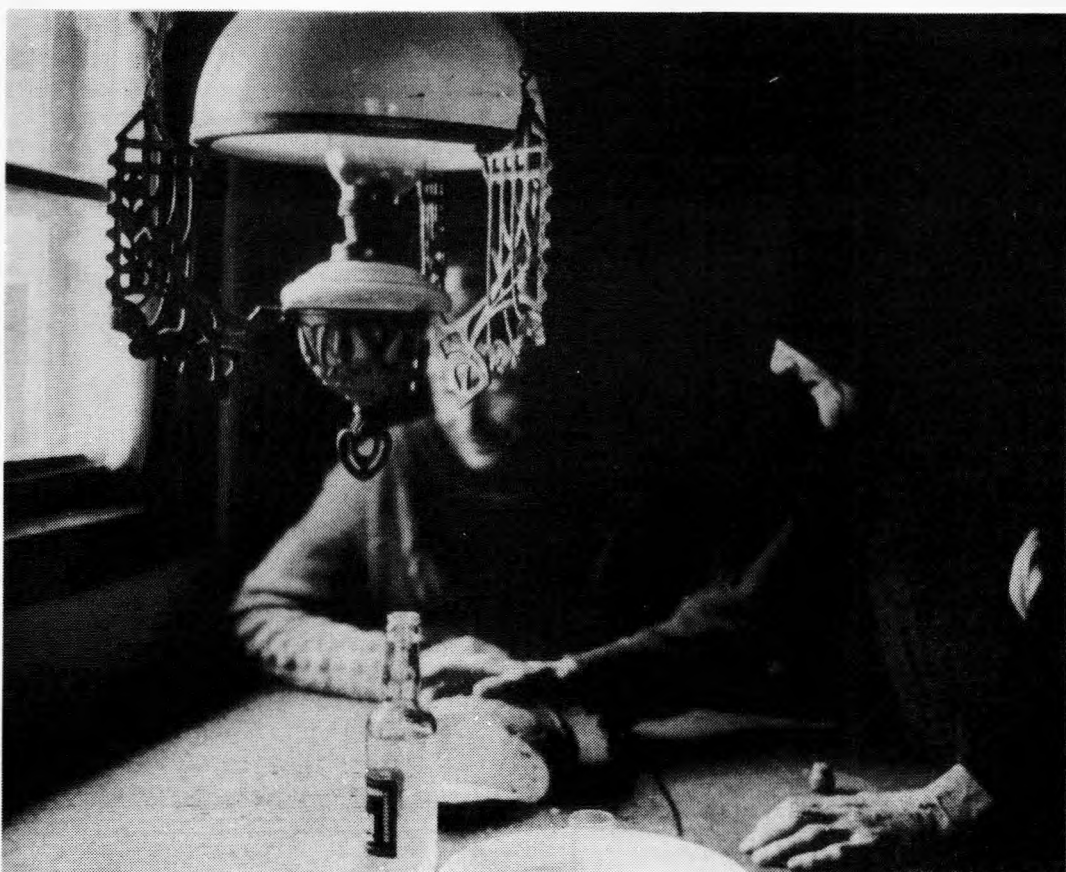
ahogy a folyó a fűzfák egymásba hajló örök árnyéka alatt úszik a kedvem is egyhangú susogással s ezüsthajú halakat villant a magasba ha egy-egy résen olykor beragyog a nap

Citerára

volna kedvem volna nemcsak egy tavaszra számat se nyitanám sohase panasza

ülhetne énrajtam akármilyen felhő hogyha én volnék a szemközti nagy erdő

így egy szál magamban kedvem is csak loppal takarózhatom a saját árnyékkal

Erdélyi képek: Keresztes Dániel

Fájdalomból fölsikoltó remény

Ana Blandiana Hervay Gizelláról

Most kaptam kézhez, bár 1988-as jelzéssel jelent meg, Hervay Gizella románul kiadott verseskötnyvét. Annamaria Pop műfordításait a Kriterion adta a román olvasók kezébe, a Domokos Géza szerkesztette Biblioteca Kriterion sorozatban, amely már eddig is többet tett a romániai magyar irodalom románra fordításáért, mint az összes román könyvkiadó együttvéve.

A kötet szerkesztője Paul Drumaru (kiváló Ady- és Salamon Ernő-fordításait jól ismerjük) – a borítólapot Ioana Dragomirescu-Mardare tervezte, a könyv előszavát pedig Ana Blandiana írta. (Akinék Hervay Gizella volt egyik legkiválóbb magyar tolmácsolója.) S akinék neve, frásai, hírek szerint, ma nem jelenhetnek meg Romániában. Íme, néhány részlet az előszóból:

„Hervay Gizella azok közül való volt, akiket az ember a találkozás pillanatában nem azzal az érzéssel ismer fel, hogy fölfedezett magának egy barátot, hanem azzal, hogy hosszú távollét után szerencsésen ismét rátalált.” A „szerencsés véletlen” a hatvanas években, Kolozsvár egyik régi, elbűvölő, holott nem szép utcáján játszódott le, amelyre pontosan emlékszem, és amely úgy kattant be emlékezetembe, akárcsak egy képkeret Gizella köré. Szép, barna lány volt, nyugtalanhosszú hajjal, amiként nyugtalan volt egész lényé és alakja.

Elolvasom, amit eddig írtam, és ráébredek, hogy az imént befejezett mondatba legalább két-három pontatlanság szüremlett be:

Közel tíz évvel volt idősebb nálam, tehát akkoriban, amikor az én éveim száma is már-már megütötte a negyed századot, kora szerint már nem az volt, akit lánynak, serdülőnek neveznek. És mégis, ez a benyomásom, amely nemcsak arra a pillanatra, hanem későbbre is az emlékezetembe vésődött, örökre érvényes. Minden nőnek megvan a maga kora; vannak kislányok, akik kész dámák és nyolcvanéves hölgyek, akikben van valami kislányos. Gizella kora a serdülőkor.

Szép lány volt. Holott talán ezen a mondaton is akad igaztanivaló. Vonásai talán nem tartották tiszteletben a szépség minden szabványát, ehhez talán túlságosan is mozgékonyak, kifejezőek voltak. És mégis, éppen ebből a fáradhatatlan mozgékonyaságból, ebből a hangsúlyos kifejezőkészségből fakadt az ő eleven, nyilvánvaló, tagadhatatlan szépsége. És ez a szépség szakadatlan mozgásban volt, amely, ha a jelen szemszögéből tekintjük, ugyan nyugtalannak és nyugtalanítónak tetszhet, de akkor merő féltelenség és merő élet volt: a szem csillogott, a pillák pillogtak, a hajfürtök lobogtak – a keze pedig fáradhatatlanul, megállás nélkül röpdösött: szembeszegült – akárcsak Avasi táncának hősnője – mindazzal, ami őbenne és a világban nem muzsika volt.

Azok az évek, amikor felfedeztem, mintegy újra felismertem benne a barátnőt és szellemi

rokont, akkor jó éveknek tetszettek (túl azon a jón, amit az ifjúkor magában hordoz); azok az évek számomra a múltba, az ő számára pedig az örökkévalóságba távolodtak. Akkoriban mi ketten abban a tudatban találkoztunk és beszélgettünk, előbb Kolozsváron, majd Bukarestben, hogy azok a beszélgetések, az az életkor, az a barátság nem az időben, hanem önmagában adott, tehát nem is érhet véget sohasem.

Azután zaklatottan fölgyorsult minden – noha ő még mindig azt hajtogatta a balsors „vaságyáról”: „jóreggelt”, és „csillagok, csillagok, szépen ragyogjatok”...

A kötet vesszoraikat parafrázálva, az előszó egy fájdalmas-súlyos passzusban idézi föl a magány és a gyász sűrűségét, az 1977-es földrengést, amelyben elpusztult a költőnő fia is – majd így folytatja:

„Ez az élet, amelyben a boldogtalanság bal-esetei annyiszor játszottak főszerepet, egy nyomasztó, reménytelen költészetnek is jogos forrása lehetett volna. De nem az volt. Ez a válogatás – amely meggyőzően bizonyítja a román olvasónak, hogy mennyire igazi költő volt Hervay Gizella – mégsem jajkiáltás, hanem a fájdalomból fölsikoltó remény...”

MÉG EGY HIÁNY A SZÁMADÁSHOZ AZ VOLTAM AKI NEM LEHETTEM NINCS FELMENTÉS NINCS HALADÉK ELÁRVULTAM ÚGY SZERETTEM

ELŐBB A SZAMOS AZTÁN A MAROS MÜLIK EL TORKOMBA FULLAD A DUNA IS KITERÍTHETŐ TÁJ TÖBBESSZÁMBAN PUSZTULOK EL

SE EMBER SE ASSZONY CSAK VÁDIRAT ALULTÁPLÁLT VENDÉG MUNKÁS ÉRVÉNYTELEN ÉRVERÉSSSEL SZÜKSÉGHÁZÁBAN SZÜKSÉGHALOTT

ITT FEKSZEM SÓ A SZÁMON MÁR CSAK A HALLGATÁS JÖHET HARMADIK HONFOGLALÁSOM

Az elhallgatott Ana Blandiana sorai az örökre elhallgatott Hervayról: nemcsak gesztus. Magyarország íróinak és olvasóinak tudniuk kell erről.

Itt az ideje, hogy a ma élesen hallgató – vagy fölcsattanó – Ana Blandiana, Mircea Dinescu, Dan Deşliu, Geo Bogza, Ştefan Augustin Doinaş, Octavian Paler, Dan Hăulică, Andrei Pleşu, M. Şora s a többi, nagy tehetségű, humanista román költő, prózaíró, kritikus, művészettörténész munkásságára igazán odafigyeljünk. Már csak azért is, mert itt-ott már – vagy megint? – egy egyoldalú, elfogult románsággép karikatúrafantomjai kísértének. Nehogy elállják a kilátást – együtt az egyoldalú, elfogult magyarsággép kísérteteivel, kikről hiába is mondanók, hogy azok pediglen nincsenek.

Gruparea România Liberă

La 3 aprilie 1988, a luat ființă în Budapesta, sub conducerea lui Cornel Roșca – economist din Timișoara, care șapte luni a trăit ilegal în Budapesta – Comitetul România Liberă pentru refugiați.

Este primul caz din istorie când cetățeni ai unei țări comuniste se refugiază în masă pe teritoriul altui stat comunist unde se organizează politic pentru a lupta împotriva terorii care i-a silit să-și părăsească țara. În urma plecării lui Cornel Roșca în Statele Unite, la 26 iulie 1988, conducerea Comitetului a fost preluată de ing. Virgil Părvu din Brașov și datorită măririi numărului membrilor, s-a hotărât schimbarea denumirii în Gruparea România Liberă. La 28 noiembrie 1988, ing. Virgil Părvu a plecat în Austria și ca lider al Grupării a fost ales Mircea Băjan, geolog din București.

Acțiunile noastre împotriva naționalismului, a terorii și a asimilării forțate a naționalităților în România au trezit interesul presei maghiare și internaționale. Echipe ale televiziunii din Franța, Italia, R. F. G., Anglia, Olanda, Belgia, s-au deplasat la Budapesta pentru a ne lua interviuri. Cu foarte mari greutăți, publicăm și un ziar în limba română – România Liberă – care apare lunar. De două ori pe lună, miercuri, în cadrul emisiunii pentru refugiați a postului de radio Petőfi, Gruparea România Liberă are la dispoziție două minute pentru a transmite informații refugiaților români care nu cunosc limba maghiară. În fiecare zi, la ora 18, în afară de duminică, ne întâlnim în fața Hotelului Forum din Budapesta.

Gruparea România Liberă are aproape 600 de membri. Din obiectivele cuprinse în Declarația de principii, cititorul își poate face o imagine a celor urmărite de noi.

Mircea Dinescu

Interogatoriu

Ce extaz? Ce șampanie? Ce picioare?
Ce îngeri nedeclarați?
Nici plăpumi. Nici ceai de cicoadă.
Luna pute a soldați.

Gări oarecum frigidere.
Măcelăria parcă-i tramvai.
Astăzi nu-i zi de tăiere.
Botezătorule, hai!

Nici-un port! ... Port bretele pe burtă
voi intra în altă clasă presupun
ca un mongol năbădăios în iurtă
speriat de fiara săpun.

Nici-un vis! ... Vis-à-vis degrabă
unii schimbă viori pe cartofi
alții fluturi din cap la tarabă
nebuni gri nebuni verzi nebuni mov...

Ce extaz? Ce lichele mioape
îmi citesc de pe limbă scrisori?
Mina-ți cade ca paiul pe ape
crezi că mori și deodată chiar mori.

I. OBIECTIVE

1. Demascarea actualei stări de lucruri din România, a mizeriei morale și fizice în care este obligat să trăiască poporul român.

2. Informarea populației României asupra scopurilor luptei noastre și cooptarea în rândurile Grupării România Liberă a noi membrii din țară și din exil.

3. Acordarea, în colaborare cu alte organizații democratice, a sprijinului moral și material refugiaților din România și reprezentarea acestora în relațiile cu autoritățile maghiare, reprezentantele diplomatice din Ungaria, cu instituțiile religioase și forurile internaționale, atât timp cât este necesar.

4. Punerea în valoare a potențialului de gândire al tuturor românilor și în mod deosebit al intelectualității din țară și din exil.

5. Întărirea legăturilor și colaborarea cu guverne, partide, organizații și organisme democratice din întreaga lume care, cunoscând tragica situație a poporului român, manifestă înțelegere și se solidarizează cu lupta noastră dreaptă.

Comitetul Grupării România Liberă.
Mircea Băjan, geolog
Emil Iovănescu, traducător
Tófalvi Árpád, sudor
Diós Kálmán, tehnician optician
Karol Kogler, mecanic auto

(A Szabad Románia Csoport 1988. április 30-án alakult. Jelenleg körülbelül 600, túlnyomórészt román nemzetiségű menekült tagja van. A csoport hetente egyszer 2 percet kap a Petőfi adó műsoridejéből. Programjukban a szabad és demokratikus Románia megteremtése szerepel.)

AFP. 1989. III. 21.

Poetul Mircea Dinescu a acuzat regimul lui Ceaușescu în interviul apărut în revista franceză „Liberation”.

Ca urmare, poetul a fost dat afară din partid și din redacția revistei România literară.

Mircea Dinescu román költő. A Liberation nevű francia lapnak adott, a Ceaușescu-rendszerrel bíráló interjújért kidobták a pártból és munkahelyéről, a Romania Literara szerkesztőségéből.

Vallatás

Miféle kék? Miféle pezsgó? Miféle láb?
Mily bejelentetlen angyalok?
Paplant se! Le a herbateát!
Katonaszagú ez a hold.

Az állomás kissé hűtővagon.
A mézszárszék talán villamos.
Ma nincs vágásnapom.
Keresztelő János, gyere most!

Semmi kikötő! Felkötöm gatyám –
Hóentrágerem egy más osztályba húz át.
Jurtájában egy tatár talán
így féli a szappan hiúzat.

Semmi látomás! – Szemlátomást oly sok
cseréli el krumplira a hegedűt,
vásári céltábla pillangós fejük –
a szürke, a zöld, a lila bolondok...

Miféle kék? Miféle kuksi gazemberek
olvasnak levelet ki a nyelvemen? –
Szalmaszálként vízre hull kezed,
azt hiszed meghalsz, s meg is halsz hirtelen.

Csíki László fordítása

Neuanfang in der rumäniendeutschen Literatur (1945)

N. Banatius

Wer sind die sogenannten Rumäniendeutschen (Deutschen in Rumänien)? Das älteste deutsche Siedlungsgebiet wurde im 12. Jahrhundert durch von ungarischen Königen als Kolonisten ins Land gerufene rhein-fränkische Bauern und Ritter in einem Bereich gegründet, der heute in der geographischen Mitte Rumäniens liegt. Diese sogenannten „Siebenbürger Sachsen“ genossen jahrhundertlang eine durch Königsprivilegien gesicherte Sonderstellung, die sie durch erfolgreiche Siedlungstätigkeit, Städtegründung und Beutätigkeit festigten und gegen vielfache äußere Bedrohungen verteidigten. Zu den äußeren Gemeinschaftsmerkmalen dieser Kolonistengruppe gehörte die noch heute gesprochene sächsische Mundart und die Zugehörigkeit zu der von eigenen Reformatoren eingeführten lutherisch-sächsischen Landeskirche, die bis ins zwanzigste Jahrhundert kulturelle und politische Bedeutung hatte und das sächsische Schulwesen entscheidend bestimmt hat.

Die bedeutend jüngere Sprachinsel der sogenannten „Banater Schwaben“ entstand als Resultat der Siedlungspolitik Maria Theresias im 18. Jhd. Die vor allem aus dem Elsaß, aus Luxemburg und der Pfalz stammenden Bauernsiedler genossen nie die Privilegien der Siebenbürger Sachsen, so daß sich hier im Gegensatz zur überlegenen Herrenmentalität eher dörfliches Gemeinschaftsgefühl vielfach unterdrückter, vorwiegend katholischer Siedler abzeichnete.

Das dritte Sprachgebiet im Nord-Osten des Landes unterschied sich durch seine heterogene Bevölkerungszusammensetzung erheblich von den beiden anderen Regionen. Der größte Teil dieses früher deutschsprachigen Kulturkreises ist seit dem Zweiten Weltkrieg ein Teil der Sowjetunion, muß aber in diesem Zusammenhang eingeführt werden, weil literarische Ströme dieses Gebietes in die heutige rumäniendeutsche Literatur einmünden und einen wichtigen Teil dieser Literatur konstituieren.

In der Bukowina fehlt die Herkunft aus einem gemeinsamen Ursprungsgebiet und die Einwanderung in einem begrenzten Zeitraum. Die deutsche Sprache, oft in der spezifischen Färbung der österreichischen Administrationssprache, verband hier deutsche Bauernsiedler, österreichische Offiziere und Beamte und nicht zuletzt einen jüdischen Bevölkerungsanteil. Vor allem die aus der letzteren Gruppe hervorgegangenen Intellektuellen wurden zu den Trägern der deutschsprachigen Literatur dieses Gebietes. Die deutsche Sprache als verbindender Faktor

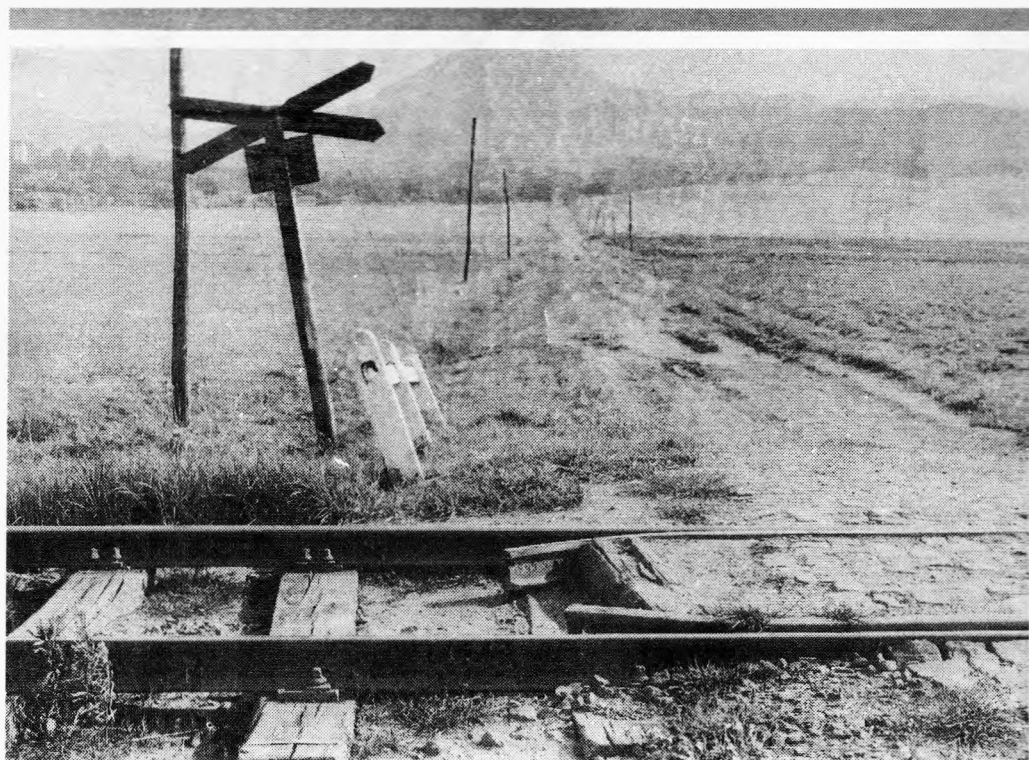
überdauerte hier sogar das Ende der österreichischen Herrschaft in Galizien und der deutschen Universität in Czernowitz. Nach dem Krieg überlebende Autoren aus dieser Region wurden wichtige Glieder der Literaturszene in Bukarest.

Die rumäniendeutsche Volksgruppe entfaltete in der Zwischenkriegszeit ein reges Kultur- und Literaturleben, das 1945 ein jähes Ende fand. Der zweite Weltkrieg brachte entscheidende Veränderungen. Die deutschsprachige Bevölkerung war durch Kriegshandlungen, Flucht und Verschleppung etwa auf die Hälfte reduziert worden. Als sich, ähnlich wie nach dem ersten Weltkrieg, in der rumänischen Literatur ein spontaner Aufschwung abzeichnete, waren die Rumäniendeutschen davon zunächst ausgeschlossen. Auswanderung, Enteignung und Zwangsverschickungen Reparationsarbeiten machten schon normales Leben, umso mehr kulturelles Leben unmöglich. Einen ersten Schritt zu einem neuen Anfang, mit Rückgriff auf vorhandene Substanz und Ausblick auf völlig neue politische und soziale Gegebenheiten, bedeutete im Jahre 1949 die Gründung einer zunächst in Temesvár erscheinenden Literaturzeitschrift durch eine Gruppe deutscher und ungarischer Schriftsteller, die gemeinsam aktiv am Widerstand gegen die faschistischen Elemente beteiligt gewesen waren. Diese Publikation konnte sich in der Jahren des Aufbaus in inneren und äußeren Schwierigkeiten behaupten, übersiedelte schließlich in die Landeshauptstadt Bukarest und hat unter dem Titel „Neue Literatur“ bis heute eine zentrale Funktion in allen Belangen des literarischen und kulturellen Lebens der Minderheit.

Die unmittelbare Nachkriegsperiode in der rumäniendeutschen Literatur war von der Tätigkeit folgender Autoren gekennzeichnet, die auch gleichzeitig als Übergang und Neuanfang gelten: der Siebenbürger Sachse Adolf Meschendörfer (1877–1963), der 1907 die Kronstädter Kulturzeitschrift „Die Karpaten“ gegründet hatte; der Bukarester Oscar Walter Cisek (1897–1966) und die aus der Bukowina stammenden Alfred Kittner (geb. 1906), Immanuel Weißglas (1920–1979) und vor allem Alfred Margul-Sperber (1898–1967), der als Freund und Förderer von Paul Celan (1920–1970) große Verdienste hatte.

Paul Celan (1920 als Paul Antschel in Czernowitz Bukowina geboren) verließ 1948 Bukarest und zog nach Paris. Sein Einfluß auf die rumäniendeutsche Literatur sowie auf die ungarische Lyrik in Siebenbürgen ist bis heute noch zu beobachten.

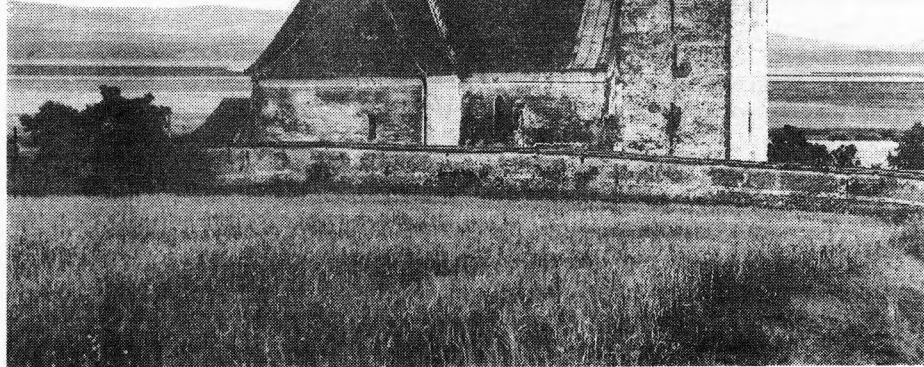
A romániai német irodalom 1945 után

„Mint Atlantisz, a régelsüllyedt világ,
Halljátok? Erdély harangoz a mélyben.
Elmerült székely faluk hangja szól
Halkan, halkan a tengerfenéken
Magyar hajósok, hallgatózzatok.
Ha jártok ott fenn fürgeteges éjben:
Erdély harangoz, harangoz a mélyben.”

Reményik Sándor

Csikrákos

Tisztelt Olvasó!

Azzal a kérdéssel fordulunk Önhöz, hogy amennyiben erdélyi útja során útba ejti valamelyik veszélyeztetett templomot, értesítse szerkesztőségünket a műemlék állapotáról. Ha teheti, készítsen fényképet is róla.

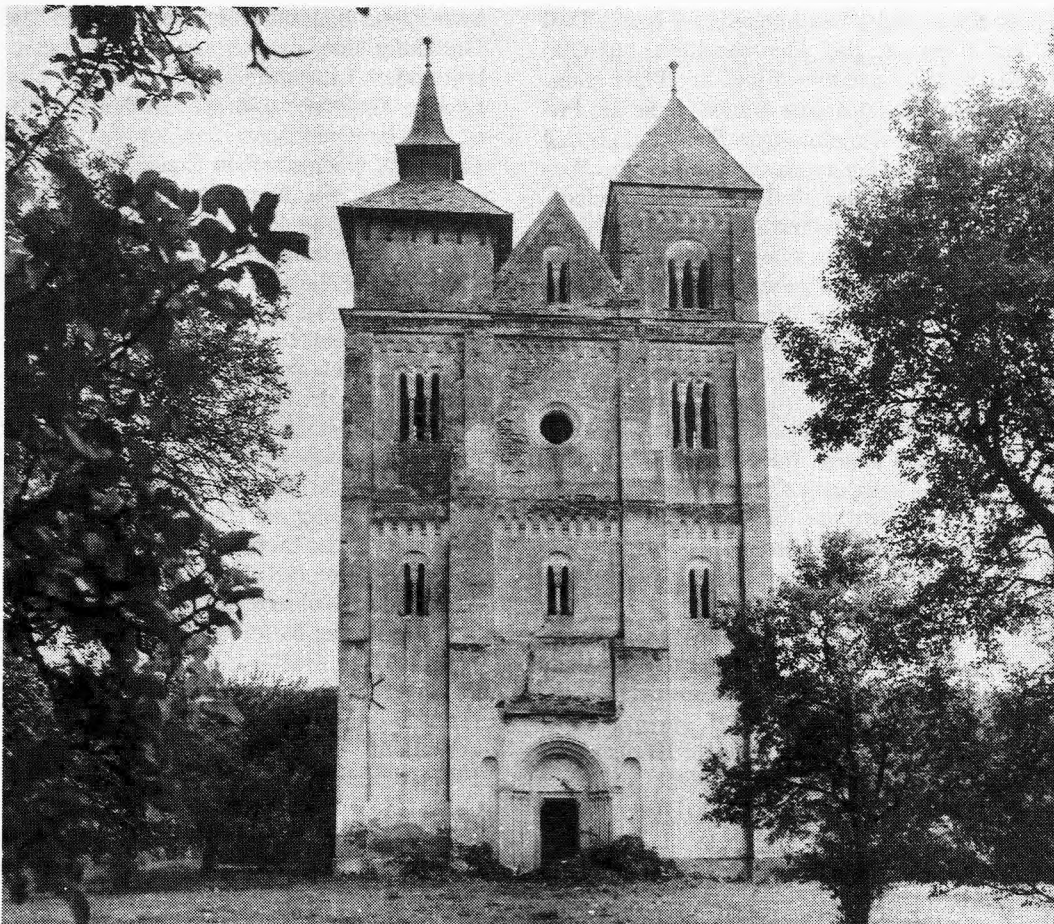
Erdélyben a 10. században kezdődött a nép keresztény hitre térítése. E régió keresztény korszakának első 300 évében a templomok létrehozása volt szinte az egyedüli építőművészeti tevékenység. E korai periódust az jellemzi, hogy az építészettől független szobrászat és festészet még nem létezik; tehát a térbeli művészetek teljességét hordozzák az akkori szakrális műemlékek. A Kárpát-medencében mintegy 6-7 ezer keresztény templomot emeltek a 13. század végéig, de ezek közül csak 1100 maradt korunkra e régió viharos történelme következtében. A közös örökség egynegyede, csaknem 250 11-13. századi templom Románia nyugati és középső területén található.

A veszélybe került korai műemlékek mellékelt táblázatából kiolvasható, hogy a mai román kormány „területrendezési” terve a 250 korai templom 90%-át ítéli megsemmisítésre.

(A táblázatban felsorolt korai templomok 3%-a a román, 25%-a a német és 72%-a a magyar nép pótolhatatlan történelmi emléke.)

Az ún. „területrendezési” terv Románia területén egy egész történelmi korszakot kíván eltüntetni és meg nem történné tenni.

Templomok, történelem

Harina

Homoróddaróc

magyar név	román név	német név	megyénév	kor
1. Abafája +	Apalina		Maros	13. sz.
2. Albis *	Albiș		Bihar	13. sz.
3. Alcina Π	Alțina	Alzen	Szeben	12-13.
4. Algyógy *	Geoagiu de Jos		Hunyad	13. sz.
5. Almakerék Π	Mălincraș	Malmkrog	Szeben	13-14.
6. Alvinc *	Vintu de Jos		Fehér	13. sz.
7. Aranyosgerend *	Luncani		Kolozs	13. sz.
8. Aranyospolyán *	Poiana		Kolozs	13. sz.
9. Asszonyfalva Π	Axente Sever	Frauentorf	Szeben	13-14.
10. Ákos *	Acăș		Szatmár	12. sz.
11. Barcarozsnyó – Vár #	Risnov	Rosenau	Brassó	12. sz.
12. Bádok *	Badești		Kolozs	13. sz.
13. Bálványosvárja *	Unguraș		Kolozs	13-14.
14. Bályok *	Balc		Bihar	13-16.
15. Bányabükk #	Vilcele		Kolozs	13. sz.
16. Belényeszentmiklós #	Sînnicolau de Beiuș		Bihar	13. sz.
17. Bibarcfalva *	Bibor teni		Kovászna	13. sz.
18. Bihar *	Biharia		Bihar	13. sz.
19. Bodonkút *	Vechea		Kolozs	12-13.
20. Bokajalfalu #	Băcăinti		Fehér	13. sz.
21. Bonchida *	Bontida		Kolozs	13-18.
22. Borbánd +	Bărbant	Weindorf	Fehér	13. sz.
23. Borosjenő-Dénesmonostor #	Ineu		Arad	12. sz.
24. Boroskrakkó *	Cricău		Fehér	13. sz.
25. Botháza *	Boteni		Kolozs	13. sz.
26. Bögöz *	Mugeni		Hargita	13-16.
27. Brulya Π	Erui	Braller	Szeben	13-15.
28. Csemátón-Szentkert #	Cemat		Kovászna	12-13.
29. Csicsókeresztúr +	Cristești Ciceului		Beszterce	13-15.
30. Csikdelne +	Delnița		Hargita	13-15.
31. Csikrákos +	Racu		Hargita	13-15.
32. Csikszereda-Csiksomlyó (Nagysomlyó) #	Miercurea Ciuc-Sumuleu		Hargita	13. sz.
33. Csikszentdomokos +	Sîndominic		Hargita	13. sz.
34. Csikszentkirály +	Sîncraieni		Hargita	13. sz.
35. Csomaköz *	Ciumești		Szatmár	13. sz.
36. Csomakőrös *	Chiuruș		Kovászna	13. sz.
37. Dálnok *	Dalnic		Kovászna	13-16.
38. Demsus *	Densuș		Hunyad	13. sz.
39. Dolmány Π	Daia	Talheim	Szeben	13. sz.
40. Domokos #	Dâmăcușeni		Máramaros	13. sz.
41. Egeres *	Aghireșu		Kolozs	13. sz.
42. Egres #	Igris		Temes	12. sz.
43. Egrestő *	Agrîșteu		Makos	13. sz.
44. Erdőfüle-Dobópuszta #	Filia		Kovászna	13. sz.
45. Erked Π	Archita	Arkeden	Maros	13-14.
46. Érábrány *	Abram		Bihar	13. sz.
47. Felek Π	Avrig	Freck	Szeben	13. sz.
48. Felmér #	Felmer	Felmern	Brassó	13. sz.
49. Felsőboldogfalva *	Feliceni		Hargita	13. sz.
50. Felsőtők *	Tiocul de Sus		Kolozs	13. sz.
51. Firtosvárja-vár #	Firtușu		Hargita	13. sz.
52. Földvár Π	Feldioara	Marienburg	Brassó	13-14.
53. Földvár #	Feldioara	Marienburg	Brassó	13. sz.
54. Függyivásárhely *	Oșorhei		Bihar	13. sz.
55. Garat Π	Dacia	Stein	Brassó	13. sz.
56. Gelence +	Ghelinta		Kovászna	13-15.
57. Gidófalva *	Ghidfalău		Kovászna	13-18.
58. Gogánvárja *	Goganvarolea		Maros	13-15.
59. Guraszáda *	Gurasada		Hunyad	13. sz.
60. Gyergyófalva +	Joseni		Hargita	13-18.
61. Gyergyószentmiklós-csobodtető (Sz. Anna) +	Joseni		Hargita	13. sz.
62. Halmágy Π	Hălmag	Halmagen	Brassó	13. sz.
63. Harcó *	Hărâu		Maros	13. sz.
64. Harina Π	Herina		Beszterce-Naszód	13. sz.
65. Hájó +	Haieu		Bihar	13. sz.
66. Hegyközszentimre #	Sintimreu		Bihar	12. sz.
67. Hegyközüljak *	Uileacu de Munte		Bihar	13-18.
68. Holomány Π	Hosman	Holzungen	Szeben	13-18.
69. Homoród Π	Homorod	Hamruden	Brassó	12-13.
70. Homoróddaróc #	Merești		Hargita	13. sz.
71. Homoróddaróc Π	Drașeni	Draas	Hargita	13-16.
72. Homoróddaróc-falva Δ	Ionesti		Hargita	13-16.
73. Hóltővény Π	Hălchiu	Heldsdorf	Brassó	13-19.
74. Ikafalva #	Icafalău		Kovászna	13. sz.
75. Jára-Alsójára Δ	Iara		Kolozs	13. sz.
76. Kaca Π	Kata	Katzenndorf	Brassó	13-15.
77. Kajántó +	Chinteni		Kolozs	13. sz.

Almakerek

11th-13th century Churches Endangered in Romania

In the Carpathian Basin 6 or 7 thousand Christian churches had been erected till the end of the 13th century, but only 1.100 have survived the ordeals of history. About one quarter of this common European heritage, approximately 250 churches of the 11th to 13th centuries can still be found in Western and Central Romania.

The annexed table listing the endangered monuments shows that the unreasonable „physical plan” of the actual government of Romania aims to destroy 90 % of these medieval churches.

3% are Romanian, 25% are German and 72% are Hungarian, and of course, all of them are irreplaceable relics of the past.

Sur les églises menacées de XIe-XIIIe siècles

Dans le Bassin des Carpates on a construit environ 6-7 mille églises chrétiennes jusqu'à la fin du XIIIe siècle, mais seulement 1100 sont restées à cause des vicissitudes de l'histoire. Environ un quart de ce patrimoine commun, à peu près 250 églises, des XIe-XIIIe siècles se trouve sur le territoire occidental et central de la Roumanie.

On peut voir sur le tableau annexe des monuments menacés que le projet insensé du gouvernement actuel de la Roumanie sur „l'aménagement territorial” veut détruire 90% des ces églises du Moyen Age.

3% sont roumaines, 25% allemandes et 72% hongroises, toutes des souvenirs irremplaçables du passé.

Le soi-disant plan „d'aménagement territorial” veut faire disparaître en Roumanie toute une époque historique.

*Károlyi Áron
nyitási címer*

	magyar név	román név	német név	megyénév	kor
78.	Kalotadámos *	Domosu		Kolozs	13-14.
79.	Kaplony +	Căpleni		Szatmár	12-19.
80.	Karácsonyfalva Δ	Crăviunel		Hargita	13-15.
81.	Kecsed *	Alunis		Kolozs	13-15.
82.	Kerc *	Cirta	Kerc	Szeben	13. sz.
83.	Keresztényfalva Π	Cristian	Neustadt	Brassó	13-15.
84.	Kereszténysziget Π	Cristian	Grossa	Szeben	13. sz.
85.	Ketesd *	Tetisu		Szilágy	13-15.
86.	Kide *	Chidea		Kolozs	13. sz.
87.	Kiscsúr Π	Sura Mica	Kleinscheuem	Szeben	13-15.
88.	Kisdísznód Π	Cisnădioara	Michelsberg	Szeben	13. sz.
89.	Kisenyed *	Singatin		Szeben	13. sz.
90.	Kiskászón #	Casinu Mic		Kovászna	13. sz.
91.	Kispetri *	Petrinzel		Szilágy	13. sz.
92.	Kisprázmár Π	Toarcla	Tarteln	Brassó	13. sz.
93.	Kistorony Π	Turnisor	Neppendorf	Szeben	13. sz.
94.	Kolozspata #	Pata		Kolozs	13. sz.
95.	Komlód *	Comlod		Beszterce-Naszód	13. sz.
96.	Kozárvár *	Cuzdrioara		Kolozs	13. sz.
97.	Kökös Δ	Chichis		Kovászna	13-16.
98.	Köröskisjenő *	Ineu		Bihar	13. sz.
99.	Köröstárkány *	Tárcaia		Bihar	13. sz.
100.	Krasznacégeny *	Teghea		Szatmár	13. sz.
101.	Krasznarécse *	Recea		Szilágy	13-15.
102.	Küküllővár *	Cet. de Baltă		Fehér	12-13.
103.	Kürtöd Π	Chirpar	Kirchberg	Szeben	13. sz.
104.	Leses Π	Dealu Frumos	Schönberg	Szeben	13. sz.
105.	Magyarborzás *	Bozies		Beszterce-Naszód	13-15.
106.	Magyarderze *	Dirja		Kolozs	13. sz.
107.	Magyar fenes +	Vlaha		Kolozs	13. sz.
108.	Magyargerőmonostor *	Mănăstireni		Kolozs	13. sz.
109.	Magyarkapus *	Căpușu Mare		Kolozs	13. sz.
110.	Magyarkiskapus *	Căpușu Mic		Kolozs	13-16.
111.	Magyarlapád *	Lopadea Nouă		Fehér	13-15.
112.	Magyarpéterfalva *	Petrinat		Fehér	13. sz.
113.	Magyarrégen *	Reghin-Sat		Maros	13. sz.
114.	Magyarsárd #	Sardu		Kolozs	13. sz.
115.	Magyarszentpál #	Sinpaul		Kolozs	13. sz.
116.	Magyarvalkó *	Văleni		Kolozs	13-17.
117.	Magyarvista *	Viștea		Kolozs	13. sz.
118.	Magyarzsombor *	Zimbor		Kolozs	-
119.	Malomvíz-Kolcvár #	Riu de Mori		Hunyad	13. sz.
120.	Maroscsapó *	Cipău		Maros	13. sz.
121.	Marosfalu #	Suseni		Maros	13. sz.
122.	Maroskoppánd *	Copand		Fehér	13. sz.
123.	Marosnagyak *	Noslac		Fehér	13. sz.
124.	Marossárpatak *	Glodeni		Maros	13. sz.
125.	Marosszentanna *	Sintana de Mures		Maros	13. sz.
126.	Marosszentgyörgy +	Singeorgiul de Mures		Maros	13-18.
127.	Marosszentimre *	Sintimbru		Fehér	13-15.
128.	Marosszentkirály *	Sincraul de Mures		Maros	13. sz.
129.	Marosújvár #	Ocna Mureș		Fehér	13. sz.
130.	Márpod Π	Marpod	Marpod	Szeben	13-15.
131.	Mezőkeszű *	Chesău		Kolozs	13. sz.
132.	Mezőkőlpény *	Culpiu		Maros	13-15.
133.	Méra *	Mera		Kolozs	13. sz.
134.	Mészkö Δ	Cheia		Kolozs	13. sz.
135.	Micske *	Mișca		Bihar	13. sz.
136.	Morgonda Π	Merghindeal	Mergeln	Szeben	13-15.
137.	Nagyapold Π	Apoldu de Sus	Grosspold	Szeben	13. sz.
138.	Nagybaromlak Π	Valea Viilor	Wurmlock	Szeben	13-15.
139.	Nagybáród *	Borod		Bihar	13. sz.
140.	Nagycsúr Π	Sura Mare	Grossscheuem	Szeben	13. sz.
141.	Nagydisznód Π	Cisnădie	Heltau	Szeben	12-16.
142.	Nagygalambfalva *	Porumbenii Mari		Hargita	13-15.
143.	Nagykakucs *	Cacuciu Nou		Bihar	13. sz.
144.	Nagypetri *	Petrindu		Szilágy	13-16.
145.	Nagyrapolt *	Rapoltu Mare		Hunyad	13. sz.
146.	Nagysink Π	Cincu	Grossschenk	Brassó	13-15.
147.	Nádpatak Π	Rodbav	Rohrbach	Brassó	12-13.
148.	Néma *	Nima		Kolozs	13. sz.
149.	Nyárádszentanna *	Sintana Nirajului		Maros	13-14.

Jelmagyarázat:

+ római katolikus templom

* református templom

Δ unitárius templom

Π : evangélikus templom

• ortodox templom

romtemplom

Megjelent a VÁTI-nak az UNESCO-hoz
elküldött tanulmány-kötetében

Kerc

REPORTS ON TRANSYLVANIA

paper published monthly on minorities living in Transylvania, on the fate of the refugees from Romania and on the world events relating to Transylvania and Romania's policy

CONTENTS

front page	Preface of Károly Kós to his book: Transylvania
2nd page:	Some Thoughts Starting the Paper
3rd page:	Pál Bodor: Doubts in an Introduction Fair Methods (an informal conversation with Mátyás Szűrös, the Speaker of the House)
4th page:	Iván Bertényi: The History of the Transylvanian Coat-of-arms History of the German People in Transylvania (1st part by József Kovács)
5th page:	World Events – Eyes on Romania Romanian Policy Prince Charles' Speech
6th page:	George Schöpflin: Transylvania - 1988
7th page:	How To Survive in Hungary? (1st part on the temporary-residence permit) Transylvanians and Hungarians All Over the World: I. The Hungarian Association of Transylvanians, Budapest
8-9th page:	Advertisements - Announcements - Readers' Letters Help Centers for Refugees
10th page:	A page in Romanian and German: - The 'Romania Libera' Group, Budapest - Poems of Mircea Dinescu - Introduction to the German literature in Romania after 1945
11th page:	The poet Sándor Kányádi is 60 (poems) Ana Blandiana's foreword to the volume of Gizella Hervay's poems in Romanian translation (shortly banned)
12-13th page:	11th-13th Century Churches Endangered in Romania (slated for demolition)
14th page:	Is an Economic Boycott The Solution? A Different Opinion
16th page:	Does Romania Possess Her own Atomic bomb? French Pupils Protest Against Ceausescu's Dictatorship

To the reader: If you are interested in any of our articles, let us know and we will send it to you in any language.

Siebenbürgische Nachrichten

Monatsblatt, das sich mit der Lage der rumänischen Minderheiten, mit den sich auf Rumänien beziehenden internationalen Ereignissen und dem Schicksal der Menschen die aus ihrer Heimat geflohen sind beschäftigt

Inhalt

Titelseite:	Einleitung des siebenbürgischen Schriftstellers Károly Kós zu seinem Buch: „Siebenbürgen“
2. seite	Gedanke zur Erstausgabe Pál Bodor: Besorgte Vorrede – einige Gedanken zur Lösbarkeit der osteuropäischen Minderheitenprobleme Mit ehrlichen Mitteln ...-ein ungezwungenes Gespräch mit dr. Mátyás Szűrös, dem Parlamentspräsidenten
3. seite	Iván Bertényi: Geschichte und Bedeutung des Wappens von Siebenbürgen
4. seite	Dr. József Kovács: Geschichte des Deutschtums in Siebenbürgen
5. seite	Internationale Ereignisse – die Lage Rumäniens in der Welt Politische Geschehen in Rumänien Die Rede von Charles, dem Herzog von Wales hinsichtlich der rumänischen Dörfernvernichtung
6. seite	George Schöpflin: Siebenbürgen 1988
7. seite	Wegweiser für die siebenbürgischen Flüchtlinge in Ungarn Siebenbürgischen ungarischer Verband in Budapest

8-9. seite	Die kirchlichen Hilfstellen für die Flüchtlinge Anzeigen für die Flüchtlinge Leserbriefe
10. seite	Rumänisch- und deutschsprachige seite: Die Gruppe Romania Libera Mircea Dinescu: Gedichte N. Banatius: Neuanfang in der rumäniendeutschen Literatur (1945)
11. seite	Zum 60 Geburtstag von Sándor Kányádi – Gedichte Einleitung von Ana Blandiana zu dem rumänisch erscheinenden Gedichten von Gizella Hervay
12-13. s.	Liste der zum Abriss verurteilten siebenbürgischen Kirchen aus dem 11.-13. Jh.
14. seite	Wirtschaftsboykott – die Lösung? Die Lage der Flüchtlinge in Ungarn
16. seite	Kann Rumänien eine Atombombe bauen? Protest französischer Schüler gegen die Diktatur von Ceausescu

Die Redaktion sendet gegen Entgelt die Übersetzung gleich welchen Artikels mit dem Recht auf Nachdruck zu. Wir bitten jeden der über Nachrichten hinsichtlich Rumänien oder Siebenbürgen verfügt, diese der Redaktion mitzuteilen.

Informatii despre Transilvania

revistă lunară care se ocupă cu situația minorităților, cu evenimentele internaționale privind România, respectiv cu problemele refugiaților ardeleni în Ungaria

Cuprins

Pagina de front:	Prefață: Citat din cartea lui Kós Károly „Transilvania”
2.	Scopul revistei
Pál Bodor:	Cuvînt-înainte nedumerit – idei în legătură cu rezolvarea problemei naționalităților
3.	Cu metode cinstitute: interviu cu dr. Szűrös Mátyás, președintele Parlamentului
4.	Bertényi Iván: Stema Transilvaniei
Dr. Kovács József:	Istoria germanilor din Transilvania
5.	Evenimente internaționale – Situația României în lume – Actualități din politica română
6.	Discursul prințului Charles în legătură cu planul de sistematizare
7.	George Schöpflin: Transilvania 1988
7.	Sfaturi practice pentru refugiați – 1.: Permisul de ședere în Ungaria
Asociația ardelenilor maghiari din Budapesta	
8.	Lista locurilor de ajutor social al bisericilor din Budapesta
9.	Anunțuri – locuri de muncă, locuință, haine, mobilă, bani... de la instituții și persoane civile
Correspondență	
10.	Pagină în limba română și germană; Gruparea Romania Libera din Budapesta
Mircea Dinescu versuri	
Literatura germană din România după 1945.	
11.	Poetul Kányádi Sándor împlinește 60 de ani (poezii) Hervay Gizella – poezii în limba maghiară și română
Prefață de Ana Blandiana la cartea poetei Hervay Gizella, apărută în limba română	
12-13.	Lista bisericilor din sec. 11-13 care sînt afectate de politica buldozerelor
14.	Problema boicotului economic
O altă părere despre refugiați	
16.	Informații despre posibilitatea bombe atomice în România
Copii francezi acuză regimul lui Ceausescu	

Informations sur la Transylvanie

mensuel concernant la situation des minorités en Roumanie, les événements internationaux concernant la Roumanie, et la sort des réfugiés expatriés.

Contenu

page 1:	l'introduction de l'écrivain transylvanien hongrois Károly Kós à son livre intitulé „La Transylvanie”.
page 2:	Les pensées du rédacteur Pál Bodor: Une préface soucieuse – quelques réflexions sur la résolubilité des problèmes des nationalités de l'Europe de l'Est
page 3:	Par les moyens honnêtes: conversation libre avec dr. Mátyás Szűrös, président du parlement

page 4:	Iván Bertényi: L'histoire et la signification du blason de la Transylvanie
dr. József Kovács:	L'histoire des allemands de la Transylvanie
page 5:	Événements internationaux – la vue sur la Roumanie La politique roumaine actuelle Les remarques du Prince Charles sur la „systematisation rurale” en Roumanie
page 6:	George Schöpflin: La Transylvanie en 1988
page 7:	Assistance pratique pour les réfugiés en Hongrie – 1.: la carte de séjour Transylvanians à travers le monde: L'Association des Transylvanians Hongrois (Budapest)
page 8-9:	Les centres d'aide paroissiales et leurs heures d'ouverture Les petits annonces pour les réfugiés: assistance financière, logement, emplois, mobilier, adoption, mariage Correspondance
page 10:	Ecritures en roumaine et allemande – le groupe Roumanie Libre (Budapest) – poèmes de Mircea Dinescu – la littérature allemande de la Roumanie depuis 1945
page 11:	Le Poète Sándor Kányádi a soixante ans (poèmes) Poèmes de Gizella Hervay en hongrois et roumaine Preface d'Ana Blandiana écrite pour le livre de Gizella Hervay (actuellement retracté)
p. 12-13:	La liste des églises transylvaniennes de 11-13 siècles prévues pour démolition
page 14:	Le boycott économique – est il la solution? L'économie de la Roumanie vers l'étranger (regard sur cet économie au cas d'un embargo) Un opinion sur le traitement social des réfugiés
page 16:	La Roumanie possède-t-elle la bombe atomique. Manifestation des écoliers français contre le régime dictatorial de Ceausescu

Lés rédacteurs pourront faire parvenir n'importe quel article en n'importe quelle langue contre des frais minimaux. Nous demandons tous nos lecteurs de nous faire parvenir toute information sur la Transylvanie qu'ils jugent importante.

СООБЩЕНИЯ ИЗ ТРАНСИЛЬВАНИИ

Освещает положение национальных меньшинств, внешнеполитический курс Румынии, рассказывает о судьбе румынских граждан-беженцев в Венгрии.

Содержание

1. ст.:	Введение трансильванского писателя Кароя Коша к книге „Трансильвания”.
2. ст.:	Раздумья в связи с выходом нового ежемесячника. Пál Bodor: Тревожная живая речь.
3. ст.:	Порядочными средствами – разговор с Председателем Государственного собрания ВНР, доктором Матяшем Сюрешем.
4. ст.:	Иван Бертеши: История трансильванского герба. Д-р. Йожеф Ковач: История трансильванской нации.
5. ст.:	Международные события. Политические действия Румынии. Речь Принца Уэльского Карла.
6. ст.:	Дьердь Шёпфлин: Трансильвания 1988.
7. ст.:	Правила пользования – советы беженцам – вид на жительство. Трансильванцы в мире – ОБЪЕДИНЕНИЕ ВЕНГЕРСКИХ ТРАНСИЛЬВАНЦЕВ.
8-9. ст.:	Список мест помощи со стороны церкви. Объявления – работа, квартира, одежда, мебель, деньги – помощь учреждений и отдельных лиц. Отдел писем.
10. ст.:	Страницы на немецком и румынском языках.
11. ст.:	Поэту Шацдору Каянда 60 лет. Предисловие Ана Бландиана к книге Гизеллы Херваи, вышедшей на румынском языке, два стихотворения по-венгерски и по-румынски Гизеллы Херваи.
12-13. ст.:	Список церквей 11-13 веков, приговоренных к сносу.
14. ст.:	Экономический бойкот – это решение?
16. ст.:	Письма и стихи французских детей к угнетенному румынскому народу. Может ли быть у Румынии атомная бомба?

Уважаемые читатели! Если вас заинтересует какая-либо статья из нашего ежемесячника мы с удовольствием переведем ее на русский язык и вышлем вам.

Lehet-e Romániának atombombája?

Az első interjút az atombomba-készítés technológiájáról dr. Szatmáry Zoltánnal, az MTA Központi Fizikai Kutatóintézetének főigazgató-helyettesével készítettük.

– Mire van szükség az atombombához?

– Mindenekelőtt hasadóanyagra. Ezt kétféleképpen lehet előállítani: urándúsítással és plutóniumgyártással. A természetes uránérc U235-tartalma 0,7 százalék. Az atombombához 90 százalékos vagy ennél magasabb U235-tartalom szükséges. Ennél alacsonyabb koncentrációjú uránból is lehet ún. „garázs-bombát” készíteni, aminek eléggé alacsony a határfoka. De azért ez is nagyot robbanhat. Az erőművekben használt fűtőanyag 2–4 százalékos dúsítású. Egyébként a románok már 1982-ben bejelentették egy bécsi konferencián, hogy képesek fűtőanyagot gyártani, tehát ezen a téren nem függnek a külföldi szállítóktól.

– Mennyire bonyolult eljárás az urándúsítás?

– Többféle módszer létezik. A diffúziós eljárás és a centrifugálás technológiailag nagyon bonyolult és költséges. A lézeres eljárás viszonylag egyszerű. Ha igaz Ceausescu bejelentése, akkor én erre az eljárásra tippelek.

– Említette, hogy plutóniumból is készíthető atombomba.

– Igen, bár ez egy teljesen automatizált, igen-igen alapos biológiai védelemmel ellátott üzemet feltételez, és iszonyú anyagi áldozatot jelent. Nem tartom valószínűnek, hogy ezt az eljárást használnák. Annál is inkább, hogy a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség a helyszíni ellenőrzés során fel tudja deríteni a plutóniumgyártás szándékát.

– Szükség van-e olyan speciális ötvözetre, kémiai anyagra, amelyekből egyértelműen következtetni lehet a bombagyártás tényére?

– Nincs. Másrészt pedig minden ilyen természetű technológiai ismerettel rendelkeznek, akárcsak a többi ország. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az előállításkor ne merülhetnének fel különböző váratlan technológiai nehézségek.

– Említette, hogy a lézeres eljárást tartja a legvalószínűbbnek. Mennyire bonyolult módszer ez? Elrejtethető-e egy ilyen üzem?

– Ez a berendezés egyszerűbb, mint a többiek. Térben körülbelül két-három épülettömbnyi helyet foglal el. Ez véleményem szerint elrejtethető, még a műholdak elől is.

– Mennyi idő alatt lehet gyártani egy atombombát?

– Az urándúsító felépítése, a technológia meghonosítása körülbelül öt évet vehet igénybe. Ha ez megvan, a bomba fél év alatt előállítható.

Dr. Hans-Friedrich Meyer a bécsi Nemzetközi Atomenergia Ügynökség tájékoztatói irodájának vezetője a következőket válaszolta az Erdélyi Tudósítások kérdéseire:

„Románia 1970. február 4-én csatlakozott az atomfegyverek elterjedését korlátozó »atomsorompó-egyezményhez« (NPT). Ezzel arra kötelezte magát, hogy a hasadóanyagokat és a nukleáris berendezéseket kizárólag békés célokra használja. Ezt az egyezményt Románia eddig betartotta.

Az IAEA a helyszínen ellenőrzi a Romániában lévő hasadóanyagokat és a nukleáris berendezéseket, azaz a három kutatási célokat szolgáló reaktort és a nukleáris fűtőelemgyárat. Amennyiben az IAEA az ellenőrzés során az egyezmény megszegésére utaló jeleket tapasztal vagy a fogadó ország akadályokat gördít a helyszíni ellenőrzés útjába, az IAEA értesíti kormányzótestületét és a Biztonsági Tanácsot. Ha az ellenőrzés során titkos nukleáris berendezést fedeznének fel, ez az atomsorompó-egyezmény felbontását vonná maga után.

Az eddigi helyszíni ellenőrzések során az IAEA nem tapasztalt arra utaló jeleket, hogy Romániában a hasadóanyagot nem békés célokra használják.

Ennek ellenére elvileg nem zárható ki, hogy Románia technikailag képes atombombát gyártani.”

b.

MTI: Az NSZK kormánya cáfolta a Der Spiegel című hírmagazin jelentését, amely szerint a Messerschmid-Bölkow-Blohm müncheni hadiipari és űrhajózási vállalat Argentínán, Egyiptomon és Irakon át, rakétatechnológiát adott el Romániának.

Francia gyerekek Erdélyért

Nem tudtam, hová forduljak ezzel a levéllel és ezzel a rendhagyó történettel.

A Tudósítások Szerkesztőségének irodáját megpillantva úgy éreztem: itt megpróbálom. Íme a történet:

Tavaly nyáron tolmácsként kísértem a Hegyalja néptánc-együttest a chateau-crubert-i táncfesztiválra. Az együttes erdélyi táncokat is bemutatott; ezeket kommentálva, magyarázva röviden egy pár elengedhetetlenül fontos tudnivalót ismertettem az erdélyi eseményekkel kapcsolatban. Az ismertetés megfelelt az akkori magyar hivatalos álláspontnak, amelyre az első, nagy visszhangot kiváltott Szűrös-nyilatkozat nyomta rá bélyegét. A műsor után a fesztivál igazgatója figyelmeztetett, hogy ez nem politikai fórum, és legyen szíves kizárólag a táncok ismertetésére szorítkozni. Nem is kellett volna figyelmeztetnie, mert a franciák nem is nagyon értették, miről beszélek. Mégis akadt egy tanárnő, aki érdeklődést mutatott az Erdélyről elmondottak iránt.

Nemrég levelet kaptam tőle, amelyben azt írja, hogy őt és tanítványait mélyen megrendítették az erdélyi események, és tenni szeretnének valamit. A diákok összefogtak, és közösen megírtak egy „akcióprogramot”. Ebben szerepel romániai testvériskola felkutatása, Magyarországon élő magyar és német menekült gyerekek vendégül látása francia családoknál...

A gyerekek írtak egy verset a romániai kisebbségek szabadságáért, ezt meg is szeretnék zenésíteni. Az akcióprogram tartalmazó és támogatást kérő levelet elküldték Mitterrand asszonynak, aki a France Liberte Társaság elnöke, Cornea asszony lányának, az Emberi Jogok Ligájának, az ENSZ Emberi Jogok Bizottságának, a román hatóságoknak. Ők nem válaszoltak.

Idézet a levélből:

„Most ünnepeljük az emberi jogok nyilatkozatának 40 éves évfordulóját; ez sarkallt minket arra, hogy Románia ügyében tegyünk valamit. (...) A romániai francia követségtől, Mitterrand asszony segítségével azt kértük, hogy próbáljanak a testvériskola ügyében lépni, de semmilyen választ nem kaptunk. Nagy felháborodással tölt el bennünket az, ami Romániában zajlik. Szeretnénk kényszeríteni ennek az országnak a vezetőjét, hogy legalább az élelmiszereket őrizze meg saját népe számára. Minden hírt, információt felveszünk a tévéből és a rádióból. A gyerekek értik és átérzik az ottani helyzetet, de félek, hogy a várakozás elkedvetleníti őket. Címem: Mme Mireille Audibert 5, Avenue Jean Bouin Ste. Marguerite 13009 Marseille.”

Köszönettel: Horváth Zsolt 1072 Budapest,

Wesselényi u. 24. II. 7.

Tel.: 210-161

„La Liberté de la Roumanie”

Peuple roumain prisonnier
D'Ceausescu le geolier
Vous n'êtes pas en liberté
Mais en...captivité!

Vous n'avez rien pour subsister
Tandis que lui il peut manger
Il détruit vos monuments
Pour construire des... bâtiments!

Il supprime d'anciennes maisons
Pour faire de nouvelles plantations
Amis Roumains, soulevez-vous
Les portes s'ouvriront pour...vous!

Roumains de Transylvanie
Vous êtes privés de votre patrie
Il ne faut pas désespérer
Au contraire se...révolter!

Melodie Monquet
Julius Salus
E. Francouchi
Chantal Bismet
E. Chamblon
E. L. L. L. L.
Picotini
Jidier
Ouaques
Guillaume
David
E. L. L. L. L.
Nicolas
H. Audibert

Románia szabadsága

Szenvedi a román nép
Ceausescu börtönét
Román nép, te nem szabad,
hanem az ő rabja vagy.

Néked nincsen ételed,
de ő bőséggel ehethet.
Emlékművet szétveret,
lesz helyén csak épület.

Rombolja a régi otthonot,
új vetésnek helyet úgy bont.
Román barát, ébredj már,
a kapu néked nyitva áll.

Te, erdélyi magyar nép,
hazádat is elvették.
De a reményt fel ne add,
annál inkább fellázadj.

ainsi que tous les élèves absents ce jour et
que ceux de ma collègue...
H. Audibert